gef

UNDP
Cambodia

ស្តាប់អ្នកភូមិពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

របាយការណ៍វាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ

ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១០

មាតិកា

១.	**សេចក្តីសង្ខេប**	**២**
	អក្សរកាត់	**៤**
២.	**សេចក្តីផ្តើម**	**៦**
៣.	**គោលបំណងនិងវិធីសាស្ត្រ**	**៨**
៣.១	និយមន័យ *VRA*	៨
៣.២	គោលបំណង *VRA*	៨
៣.៣	ឧបករណ៏ *VRA*	១០
៤.	**ការរកឃើញនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម ខេត្តព្រះវិហារ**	**១៣**
៤.១	សាវតា	១៣
៤.២	ការវិភាគនិន្នាការ និងប្រភេទហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	១៣
៤.៣	ហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម	១៤
៤.៤	ពិន្ទុនៅក្នុង VRA	២៣
៤.៥	ការវិភាគទិន្នន័យដែលប្រមូលបាន	២៥
៥.	**ការរកឃើញនៅក្នុងឃុំបុសលាវ ខេត្តក្រចេះ**	**៣២**
៥.១	សាវតា	៣២
៥.២	ការវិភាគនិន្នាការនិងប្រភេទហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	៣៣
៥.៣	ហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងឃុំបុសលាវ	៣៤
៥.៤	ពិន្ទុនៅក្នុង VRA	៤២
៦.	**បទពិសោធន៍ចម្បងៗដែលទទួលបាន**	**៥០**

១. សេចក្តីសង្ខេប

កសិករពិបាកយល់ពីទ្រឹស្តីនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប៉ុន្តែពួកគាត់មានបទពិសោធច្បាស់លាស់ជាមួយឥទ្ធិពលរបស់វា ។

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាបញ្ហាមួយដែលមិនអាចមើលរំលងបានឡើយ ។ សូម្បីតែកសិករនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម ខេត្តព្រះវិហារ និងឃុំបុសលាវ ខេត្តក្រចេះ ក៏បានសម្គាល់ឃើញនូវការផ្លាស់ប្តូរនៃអាកាសធាតុ នៅក្នុងអំឡុងពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ។ នៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម កសិករយល់ឃើញថាពួកគេងាយរងគ្រោះពីផលប៉ះពាល់បណ្តាលមកពីគ្រោះរាំងស្ងួត ចំណែកឯកសិករនៅក្នុងឃុំបុសលាវវិញគិតថា ពួកគេងាយរងគ្រោះពីឥទ្ធិពលនៃគ្រោះរាំងស្ងួត ទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្យុះ ។ នៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម កសិករនៅគ្រប់ភូមិទាំងអស់បានកត់សម្គាល់ឃើញថា គ្រោះរាំងស្ងួតកើតឡើងញឹកញាប់និងមានរយៈពេលយូរជាងមុន ។ ដូចគ្នានេះដែរ នៅក្នុងភូមិបុសលាវ បើទោះបីជាតំបន់នេះត្រូវបានគេដឹងថាងាយរងគ្រោះពីទឹកជំនន់ក៏ដោយ ក៏កសិករនៅក្នុងភូមិទាំងអស់សម្គាល់ឃើញថា គ្រោះរាំងស្ងួតបានកើតឡើងញឹកញាប់ជាងមុន ។ ជាទូទៅគ្រោះទឹកជំនន់ ទំនងជាកើតឡើងថេរក្នុងរយៈពេល៣០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ហើយលើសពីនេះ កសិករខ្លះថែមទាំងគិតថាចំនួននៃគ្រោះទឹកជំនន់បានថយចុះទៀតផង ។

កសិករនៅក្នុងឃុំទាំងពីរយល់ឃើញថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកំពុងប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពពួកគេនៅលើវិស័យមួយចំនួនដូចជា : ទីមួយគឺគ្រោះរាំងស្ងួតនិងកម្តៅប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់សុខភាពសត្វ ។ សត្វងាប់ដោយសារកម្តៅនិងជម្ងឺ ហើយចំនួននេះទំនងជាមានការកើនឡើងនៅក្នុងអំឡុងពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួត ។ ទីពីរ កសិករយល់ឃើញថាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់ទិន្នផលស្រូវ ។ ទឹករីងស្ងួតដោយសារកម្តៅខ្លាំងនិងព្រះរាំងស្ងួតបានប៉ះពាល់ដល់ការលូតលាស់ដំណាំស្រូវដែលជាលទ្ធផលនាំឱ្យទិន្នផលស្រូវធ្លាក់ចុះ ។ផលប៉ះពាល់ដូចគ្នានេះក៏បានជះឥទ្ធិពលទៅលើការដាំដំណាំផ្សេងទៀតដូចជាបន្លែនិងដំណាំផ្តល់ប្រាក់ចំណូលជាដើម ។ ទីបីគឺ គ្រោះរាំងស្ងួតបានធ្វើឱ្យប្រភពទឹកដែលតិចស្រាប់រីងស្ងួត ដែលកត្តានេះបានកំហិតនូវលទ្ធភាពស្រោចស្រពក្នុង

អំឡុងពេលរាំងស្ងួត ដូចជាការធ្វើកសិកម្មនៅក្នុងរដូវប្រាំង ។នៅក្នុងឃុំបុសលាវ ឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទំនងជាកើតឡើងដោយសារការចុះរាក់នៃបឹងនិងទំនប់ បណ្តាលមកពីឥទ្ធិពលនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការហូរច្រោះដី ។ ទីបួន គឺការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានប៉ះពាល់ដល់សុខភាពមនុស្ស ។ កសិករបានសម្គាល់ឃើញថាមានការកើនឡើងនូវជម្ងឺមួយចំនួនដូចជារាគរូសនិងជម្ងឺដែលទាក់ទងពោះនិងក្រពះ មូលហេតុដោយសារគុណភាពទឹកកាន់តែកខ្វក់នៅរដូវប្រាំង ។ជាចុងក្រោយកសិករនៅឃុំបុសលាវសម្គាល់ឃើញថាខ្យល់ព្យុះបានបំផ្លាញទំនប់ ផ្ទះសម្បែង និងផ្លូវថ្នល់ ។ កសិករគិតថាសុខភាពសត្វ សុខភាពមនុស្ស ធនធានទឹកនិងទិន្នផលដំណាំ នឹងត្រូវរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំងបំផុត ប្រសិនបើឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកើនឡើង ។ ពួកគេក៏គិតផងដែរថាការកើនឡើងនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងនាំឱ្យមានការកើនឡើងអសន្តិសុខស្បៀង និងថយចុះនូវប្រាក់ចំណូល ។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ស្ថានភាពមិនមែនអាក្រក់និងអវិជ្ជមានទាំងអស់នោះទេ ។ កសិករនៅក្នុងតំបន់ទាំងពីរយល់ឃើញថាការគាំទ្រស្ថាប័នពីសំណាក់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនិងរាជរដ្ឋាភិបាល គឺមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគាត់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ការគាំទ្រនេះមានភាពពាក់ព័ន្ធយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងឃុំបុសលាវ ដោយសារតំបន់នេះមានវត្តមានអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលច្រើនកំពុងធ្វើប្រតិបត្តការ ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់នូវជំនួយមនុស្សធម៌ នៅពេលមានគ្រោះទឹកជំនន់ដូចជា ផ្តល់មុង ម្ហូបអាហារ តង់ និងជម្រកភៀសខ្លួនជាដើម ។ ភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិដែលជួយដល់ការគ្រប់គ្រងសត្វចិញ្ចឹមគឺមានសារៈសំខាន់ផងដែរ ។ វត្តមានបឹងបួរនិងទំនប់នៅក្នុងឃុំបុសលាវនិងទឹកក្រហម ក៏មានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការកាត់បន្ថយឥទ្ធិពល នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ កសិករខ្លះនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហមយល់ឃើញថា ព្រៃឈើអភិរក្សបាននឹងកំពុងផ្តល់អាហារនិងអនុផលព្រៃឈើដែលពួកគេអាចលក់ដូរបាននៅក្នុងរដូវមានចំណូលតិចនិងទទួលទិន្នផលទាប ។

នៅពេលដែលសួរអំពីឧបសគ្គចម្បងក្នុងការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កសិករនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហមបានលើកឡើងថា កង្វះខាតធនធានទឹកគឺជាឧបសគ្គដ៏ធំជាងគេ ហើយបន្ទាប់មកគឺកង្វះខាតថវិកា កង្វះខាតលទ្ធភាពទទួលបានបច្ចេកទេសកសិកម្ម កង្វះខាតព័ត៌មានពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងកង្វះខាតការគាំទ្រស្ថាប័ន ។នៅក្នុងឃុំបុសលាវ ឧបសគ្គធំៗរួមមានកង្វះខាតលទ្ធភាពទទួលបានពូជស្រូវដែលបានកែលម្អ កង្វះខាតបច្ចេកទេសកសិកម្ម ធនធានទឹកនិងថវិកា ។ ដោយហេតុនេះកសិករនៅក្នុងឃុំទាំងពីរគិតថាភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគេអាចកាត់បន្ថយបាន ដោយផ្តោតទៅលើវិស័យមួយចំនួនដូចជា :

-ផ្តល់លទ្ធភាពក្នុងការទទួលបាននូវគ្រាប់ពូជដែលបានកែលម្អ ។ ពូជទាំងនេះ គឺពូជដែលឆាប់បានទិន្នផល ធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់ ផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់និងមានតម្លៃថ្លៃ ។

-ផ្តល់សេវាកម្មផ្សព្វផ្សាយអំពីបច្ចេកទេសដាំស្រូវ និងដំណាំដទៃទៀត ការគ្រប់គ្រងសត្វចិញ្ចឹម និងវារីវប្បកម្ម

-ស្តារនិងកសាងនូវប្រព័ន្ធធារាសាស្រ្ត ជីកស្រះសហគមន៍ដែលអាចប្រើប្រាស់បានយូរ និងស្តារទំនប់ ប្រឡាយ ផ្លូវទឹកនិងបឹងធម្មជាតិនៅក្នុងឃុំ ។

អក្សរកាត់

AMK	អង្គរមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា
CALM	តំបន់អភិរក្សតាមរយៈការគ្រប់តំបន់ទេសភាព
CARDI	វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា
CC	ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
CGA	អង្គការសកម្មភាពសកលកម្ពុជា
CHE	អង្គការអប់រំសុខភាពសហគមន៍
CRC	កាកបាទក្រហមកម្ពុជា
CWS	អង្គការព្រះវិហារពិភពលោក
IFAD	មូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម
KAP	ចំណេះដឹង ឥរិយាបទ និងការអនុវត្ត
KIPD	វិទ្យាស្ថានខ្មែរសម្រាប់សន្តិភាពនិងការអភិវឌ្ឍ
LDCF	មូលនិធិប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួច
MAFF	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
MAFF PSU	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ អង្គភាពគាំទ្រគម្រោង
NAPA	ផែនការសកម្មភាពជាតិបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាធាតុ
NGO	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
NTFPs	អនុផលព្រៃឈើ
Oxfam	គណៈកម្មការអុកហ្វាមសម្រាប់ជំនួយគ្រោះអត់ឃ្លាន
PDA	មន្ទីរកសិកម្មខេត្ត
PADEK	អង្គការភាពជាដៃគូសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍនៅកម្ពុជា
PDOE	មន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត
PDORD	មន្ទីរអភិវឌ្ឍន៍ជនបទខេត្ត
PDOP	មន្ទីរផែនការខេត្ត
PDOWA	មន្ទីរកិច្ចការនារីខេត្ត
PDOWRAM	មន្ទីរធនធានទឹកនិងឧត្តុនិយមខេត្ត

PFD	អង្គការភាពជាដៃគូសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ
RULIP	គម្រោងលើកកម្ពស់ជីវភាពជនបទ
SCUK	អង្គការសង្គ្រោះកុមារចក្រភពអង់គ្លេស
SGP	កម្មវិធីជំនួយខ្នាតតូច
UNDP	កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ
VAHW	ភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិ
VRA	វាយតម្លៃការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ
WCS	អង្គការអភិរក្សសត្វព្រៃ

២. សេចក្តីផ្តើម

អ្នកភូមិប្រហែល ៣០០នាក់ ក្នុងខេត្តក្រចេះ និងព្រះវិហារបានចូលរួមក្នុងការសិក្សាវាយតម្លៃភាពរងគ្រោះពីការប្រែប្រួល-អាកាសធាតុ ។

វិស័យកសិកម្មរួមវិភាគទានប្រមាណ ៣០% នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (GDP) និងមានប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណ ៨០% ចូលរួមនៅក្នុងវិស័យនេះ ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយការពឹងផ្អែកលើដំណាំស្រូវតែមួយមុខនិងកសិកម្មពឹងផ្អែកលើទឹកភ្លៀងបានធ្វើឱ្យវិស័យនេះ ងាយរងគ្រោះយ៉ាងខ្លាំងចំពោះការផ្លាស់ប្តូររបបទឹកភ្លៀង ដែលយើងរំពឹងថានឹងមានការកើនឡើងដោយសារការប្រែប្រួល-អាកាសធាតុ ។ នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះមានភស្តុតាងបង្ហាញថាជីវភាពរស់នៅដែលពឹងផ្អែកលើកសិកម្ម និងសន្តិសុខស្បៀងជាទូទៅនៅកម្ពុជា កំពុងត្រូវបានទទួលរងឥទ្ធិពលដោយសារការកើនឡើងនូវភាពញឹកញាប់និងភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃទឹកជំនន់និងភាពរាំងស្ងួតដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ គេទស្សន៍ទាយថាអ្នកក្រីក្រដែលមានជីវភាពរស់នៅពឹងផ្អែកលើកសិកម្ម នឹងរងការលំបាកខ្លាំងជាងគេដែលបណ្តាលមកពីឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាខាងលើគម្រោងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងធនធានទឹកនិងការប្រកបរបរកសិកម្ម ដែលជាគម្រោងទី១ចេញពីបញ្ជីអាទិភាពនៃកម្មវិធីសកម្មភាពជាតិបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ។ គម្រោងនេះបាននឹងកំពុងអនុវត្តដោយអង្គភាពគាំទ្រគម្រោងនៃក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ (MAFF/PSU) ក្រោមជំនួយឧបត្ថម្ភពីមូលនិធិសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសក្រីក្រ (LDCF) និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ (UNDP) ។ គម្រោងមានគោលបំណងកែលម្អសមត្ថភាពបន្សាំរបស់កសិករកម្ពុជាជនបទនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មនិងធនធានទឹក តាមរយៈការកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័នមូលដ្ឋានក្នុងការរៀបចំផែនការសម្រាប់ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការធ្វើបង្ហាញលើយន្តការសមស្របបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងចងក្រងនូវមេរៀនបទពិសោធន៍សម្រាប់ការផ្សព្វផ្សាយ និងសម្រាប់ការពិភាក្សាគោលនយោ-បាយ ។ គម្រោងបាននឹងកំពុងអនុវត្តនៅក្នុងខេត្តដែលមានលក្ខខណ្ឌភូមិសាស្ត្រផ្ទុយគ្នាចំនួន២ គឺខេត្តព្រះវិហារដែលកសិករតែងជួបនូវ

គ្រោះរាំងស្ងួតញឹកញាប់ និងខេត្តក្រចេះដែលមានជំនន់កាន់តែញឹកញាប់ ។

ដើម្បីបានយល់ដឹងស៊ីជម្រៅអំពីឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលើជីវភាពរស់នៅជនបទនៃខេត្តគោលដៅទាំង២ គម្រោងបានធ្វើការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ (VRA) នៅក្នុងខែសីហានិងកញ្ញា ឆ្នាំ២០១០។ VRA គឺជាឧបករណ៍វាយតម្លៃ ដោយមានការចូលរួមរៀបចំដោយកម្មវិធីជំនួយខ្នាតតូច (SGP) របស់ UNDP ។ វាអាចឱ្យកសិករលើកឡើងនូវគ្រោះភ័យ (Hazard) ដែលមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ និងដើម្បីកំណត់តម្រូវការអាទិភាពក្នុងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះទាំងនេះ។ VRA ក៏ជាឧបករណ៍តាមដាននិងវាយតម្លៃផងដែរ ដែលផ្តល់អោយអ្នកអនុវត្តអាចវាយតម្លៃ ឥទ្ធិពលនៃសកម្មភាពរបស់ពួកគេក្នុង ការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយផ្តល់ឱកាសឱ្យសហគមន៍ផ្តល់យោបល់ត្រឡប់ថាតើសកម្មភាពគម្រោងជួយកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងថាតើការអនុវត្តអាចត្រូវបានកែលម្អយ៉ាងដូចម្តេច? ការផ្តល់ឱកាសអោយអ្នកទទួលផលចូលរួមធ្វើ VRA បានជួយពង្រឹងអំណាចកសិករផងដែរដើម្បីទទួលយកភាពជាម្ចាស់និងគ្រប់គ្រងសកម្មភាពគម្រោងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។

ទោះបីជាការរៀបចំគម្រោងចាំបាច់ត្រូវបញ្ចូលនូវព័ត៌មាន និងបញ្ហាគន្លឹះដែលលើកឡើងនៅក្នុងដំណើរការ VRA នៅក្នុង-ករណីនេះការធ្វើ VRA ត្រូវបានធ្វើក្រោយគម្រោងត្រូវបានរៀបចំ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គោលបំណងនៃការធ្វើ VRA នេះគឺដើម្បី យកលទ្ធផលនៃការរកឃើញមកប្រើក្នុងការកំណត់សកម្មភាពគម្រោង ដើម្បីឆ្លើយតបផ្ទាល់ចំពោះតម្រូវការរបស់កសិករ។ ការធ្វើ VRA នេះ បានផ្តល់នូវសន្ទស្សន៍ភាពងាយរងគ្រោះឬទិន្នន័យគ្រឹះដែលអាចឱ្យអ្នកទទួលផលគម្រោងអាចវាស់វែង ប្រៀបធៀបជាមួយនឹងការរីកចម្រើន ចំពោះការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់គោលដៅ។

៣. គោលបំណងនិងវិធីសាស្ត្រ

ការសិក្សានេះគឺចង់ដឹងពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃភាពងាយរងគ្រោះរបស់កសិករពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីកំណត់សកម្មភាពគម្រោងឆ្លើយតប ។

៣.១ និយមន័យ VRA

VRA គឺជាឧបករណ៍មួយដែលវាស់វែងភាពងាយរងគ្រោះ និងសមត្ថភាពបន្សាំរបស់សហគមន៍មួយចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការវាស់វែងត្រូវបានធ្វើមុនសកម្មភាពគម្រោងចាប់ផ្តើមដើម្បីបង្កើតនូវទិន្នន័យគ្រឹះ ធ្វើម្តងទៀតនៅពាក់កណ្តាលគម្រោង ដើម្បីធ្វើការវាស់វែងការរីកចម្រើនដែលទទួលបានក្នុងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងនៅចុងគម្រោងដើម្បីវាស់វែងការផ្លាស់ប្តូរភាពងាយរងគ្រោះ និងសមត្ថភាពបន្សាំ ព្រមទាំងចងក្រងនូវមេរៀនបទពិសោធន៍ពីអន្តរាគមន៍នេះ ។

៣.២ គោលបំណង VRA

VRA ជាវិធីសាស្ត្រដែលមានការចូលរួម ដែលផ្តល់ដោយផ្ទាល់ដល់សមាជិកសហគមន៍នូវឥទ្ធិពលក្នុងការរៀបចំនិងកំណត់សកម្មភាពគម្រោង។ វាអាចបង្កើតនូវទិន្នន័យបែបគុណភាពនិងបរិមាណ ដែលអាចអោយគម្រោងឆ្លើយតបចំពោះអាទិភាពរបស់កសិករ និងអាចវាស់វែងការរីកចម្រើនបែបបរិមាណ នៅក្នុងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះអាកាសធាតុ។ ចំពោះការរីកចម្រើនបែបលទ្ធផល ក្រុមការងារគម្រោងអាចសង្កេតមើលថាតើសកម្មភាពមួយណាអនុវត្តបានជោគជ័យ និងមួយណាមិនបានជោគជ័យ ហើយថាតើលទ្ធផលទាំងនេះបានរួមចំណែកទូលំទូលាយដល់សមិទ្ធិផលឬគោលបំណងគម្រោងដែរឬទេ?

ការធ្វើ VRA ត្រូវបានអនុវត្តជាច្រើនដំណាក់កាល :

ក. ការរៀបចំកសិករ :

ដើម្បីរៀបចំក្រុមអ្នកទទួលផលគម្រោងអោយចូលរួមពេញលេញនៅក្នុងការធ្វើ VRA ការបង្កើនការយល់ដឹងស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានរៀបចំឡើង នៅខេត្តក្រចេះ នៅថ្ងៃទី៣ ខែសីហា និងនៅខេត្តព្រះវិហារ នៅថ្ងៃទី៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១០។ ការបង្កើនការយល់ដឹងនេះ ត្រូវបានធ្វើដើម្បីធានាថាកសិករយល់ដឹងច្បាស់លាស់ អំពីទស្សនៈទានស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង-ថាតើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានឥទ្ធិពលអ្វីខ្លះដល់ការរស់នៅរបស់ពួកគេ។

ខ. ការបណ្តុះបណ្តាល VRA ដល់អ្នកសម្របសម្រួល :

ដំបូងបុគ្គលិកនិងដៃគូការងារគម្រោងពីមន្ទីរជំនាញនៅក្នុងខេត្តព្រះវិហារនិងខេត្តក្រចេះ ព្រមទាំងថ្នាក់ជាតិទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលស្តីពី VRA និងរំលឹកឡើងវិញអំពីការយល់ដឹងលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងភាពងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ដោយសារកម្មវិធីជំនួយខ្នាតតូចបានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់អង្គការដៃគូរក្រុមការងារគម្រោងបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងគម្រោងលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅតាមជនបទនៃមន្ទីរកសិកម្មនិងមន្ទីរធនធានទឹក ក៏បានចូលរួមនៅក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះផងដែរ។ វគ្គនេះបានផ្តល់ផងដែរនូវការសម្របសម្រួលការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៅក្នុងខេត្ត។

លើកទី២ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលពេញមួយថ្ងៃបានប្រព្រឹត្តទៅនៅថ្ងៃទី១៨ ខែសីហាឆ្នាំ២០១០ ក្នុងខេត្តព្រះវិហារ ដែលមានអ្នក-សម្របសម្រួលគម្រោងចំនួន ៣៨នាក់ (ស្រី៧នាក់) បានចូលរួមរៀនសូត្រស្តីពីទស្សនៈទាននិងវិធីសាស្រ្ត VRA។ លើសពីនេះ អ្នក-សម្របសម្រួលក៏បានទទួលផងដែរនូវជំនាញសម្របសម្រួល ដើម្បីធានាថាពួកគេអាចសម្របសម្រួល និងទទួលបានព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធពីអ្នកទទួលផលគម្រោង រួមទាំងក្រុមស្ត្រីដែលតែងតែមិនសូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យបញ្ចេញយោបល់នៅក្នុងការប្រជុំដោយមានការចូលរួម។ អ្នកសម្របសម្រួលរួមមាន បុគ្គលិកគម្រោងពីអង្គភាពគាំទ្រគម្រោង (MAFF/PSU) និងថ្នាក់ក្រោមជាតិរួមមានបុគ្គលិកមកពីគណៈកម្មាធិការប្រតិបត្តិខេត្ត មន្ទីរកសិកម្ម ធនធានទឹក កិច្ចការនារី និងមន្ទីរបរិស្ថាន ពីខេត្តព្រះវិហារ និងក្រចេះ។

នាពេលរសៀល អ្នកសម្របសម្រួលដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលបានរៀបចំសំណួរនិងទម្រង់ហាស់ សម្រាប់ការចុះអនុវត្តជាក់ស្តែង។ អ្នកសម្របសម្រួល ត្រូវបានបែងចែកជាក្រុមតូចៗ ដែលមួយក្រុមមានសមាជិក ៣នាក់ ហើយក្រុមអ្នកសម្របសម្រួលនីមួយៗនឹងធ្វើការសម្របសម្រួលដំណើរការធ្វើ VRA ជាមួយកសិករ។ ពួកគេបានរៀបចំសំណួរជាភាសាខ្មែរដើម្បីប្រើនៅក្នុងដំណើរការអនុវត្តជាក់ស្តែង។ ដោយសារពុំមានពេលគ្រប់គ្រាន់ អ្នកសម្របសម្រួលមិនបានអនុវត្តសាកល្បងទេ ហេតុនេះពួកគេ-គិតទុកជាមុនថាអាចមានបញ្ហាខ្លះៗ ក្នុងការប្រើសំណួរពិភាក្សាដើម្បីប្រមូលព័ត៌មាន។

គ. ការអនុវត្ត VRA ជាក់ស្តែង :

អ្នកសម្របសម្រួលដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលធ្វើដំណើរទៅកាន់ឃុំទឹកក្រហម ស្រុកជាំក្សាន្ត ខេត្តព្រះវិហារនៅថ្ងៃបន្ទាប់នៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីអនុវត្ត VRAជាក់ស្តែង។ រីឯការធ្វើ VRA នៅក្នុងឃុំបុសលាវ ខេត្តក្រចេះ បានប្រព្រឹត្តទៅនៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១០ សម្របសម្រួលដោយក្រុមការងារគម្រោងខេត្តក្រចេះ ពីមន្ទីរកសិកម្ម និងមន្ទីរធនធានទឹកខេត្ត។

នៅក្នុងឃុំទាំង២ ការណែនាំត្រូវបានធ្វើនិងគោលបំណងត្រូវបានពន្យល់ គឺដើម្បីរៀនសូត្រពីអ្នកភូមិអំពីឥទ្ធិពលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅលើជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ សមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការដោះស្រាយលើការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុ និងអាទិភាពតម្រូវការ/ដំណោះស្រាយដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះ។ ដើម្បីឱ្យកសិករអាចចូលរួមបានប្រសើរនៅក្នុងការធ្វើ VRA វេទិកាសហគមន៍ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានរៀបចំឡើងនាខែកន្លងទៅ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ការពន្យល់សង្ខេបរំលឹកឡើងវិញ ត្រូវបានធ្វើអំពីមូលហេតុនិងឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ព្រមទាំងពាក្យសំខាន់ៗដែលនឹង ត្រូវប្រើនៅក្នុងការធ្វើ VRA ដូចជាពាក្យ ភាពងាយរងគ្រោះ សមត្ថភាពបន្សាំ ការបន្សាំ...។ ភូមិនីមួយៗត្រូវបានបែងចែកជាក្រុម ស្ត្រីនិងក្រុមបុរសដើម្បីធានា ថាសម្លេងរបស់ស្ត្រីនិងការចូលរួមរបស់ស្ត្រីបានពេញលេញ។

ឧបករណ៍សំខាន់ចំនួនពីរត្រូវបានណែនាំ និងប្រើប្រាស់សម្រាប់ការធ្វើ VRA :

៣.៣ ឧបករណ៍ VRA

ដើម្បីវាស់វែងការយល់ឃើញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបំពេញឱ្យទម្រង់ហាស់ ដែលត្រូវប្រើសម្រាប់វាស់វែងហានិភ័យអាកាសធាតុនាពេលបច្ចុប្បន្ននិងអនាគត ដើម្បីឱ្យគម្រោងបានយល់ដឹងថាតើប្រជាពលរដ្ឋបានកត់សម្គាល់ឃើញថាតើមានការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុដែរឬទេ និងជួយអ្នកសម្របសម្រួលអាចផ្តើមការពិភាក្សាទម្រង់ហាស់។ ឧទាហរណ៍តាមរយៈការវិភាគនិន្នាការ អ្នកសម្របសម្រួលគម្រោងអាចកំណត់បានថាភាពរាំងស្ងួត គឺជាការគំរាមកំហែងចម្បងនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម ហើយព្យុះ ជំនន់ និងភាពរាំងស្ងួតគឺជាការគំរាមកំហែងនៅក្នុងឃុំបុសលាវ ខេត្តក្រចេះ។

ទម្រង់ហាស់

ជាឧបករណ៍ដែលត្រូវបានប្រើនៅក្នុងការសម្របសម្រួលធ្វើ VRA និងប្រមូលទិន្នន័យ (សូមមើលគំរូខាងក្រោម)។ នៅផ្នែកខាងឆ្វេងនៃទម្រង់ហាស់នេះគឺជាគំនិតកសិករទៅលើផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើជីវិតនិងជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ។ ចំណែកផ្នែកខាងស្តាំវិញ គឺជាកត្តាផ្សេងៗនិងហេតុផលនានាដែលអាចជួយកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ បន្ទាប់ពីពិភាក្សារួចមក កសិករត្រូវបានស្នើឱ្យដាក់ពិន្ទុពី ១ ដល់ ៥។ ពិន្ទុ ១ សម្គាល់លើភាពងាយរងគ្រោះតិចតួចបំផុត និងពិន្ទុ ៥ មានន័យថាមានភាពងាយរងគ្រោះខ្លាំងជាងគេ។ បន្ទាប់ពីដាក់ពិន្ទុរួចហើយ អ្នកចូលរួមទាំងអស់ត្រូវបានស្នើឱ្យផ្តល់

ជាដំណោះស្រាយដើម្បីធ្វើឱ្យពិន្ទុប្រសើរជាងមុន។ លើសពីនេះ ទម្រង់ហាស់ចំនួន ៤ ផ្សេងៗគ្នា ត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សា ដើម្បីប្រមូលព័ត៌មាន ទាក់ទងនឹងចំណុចផ្សេងៗនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរួមមានដូចខាងក្រោម :

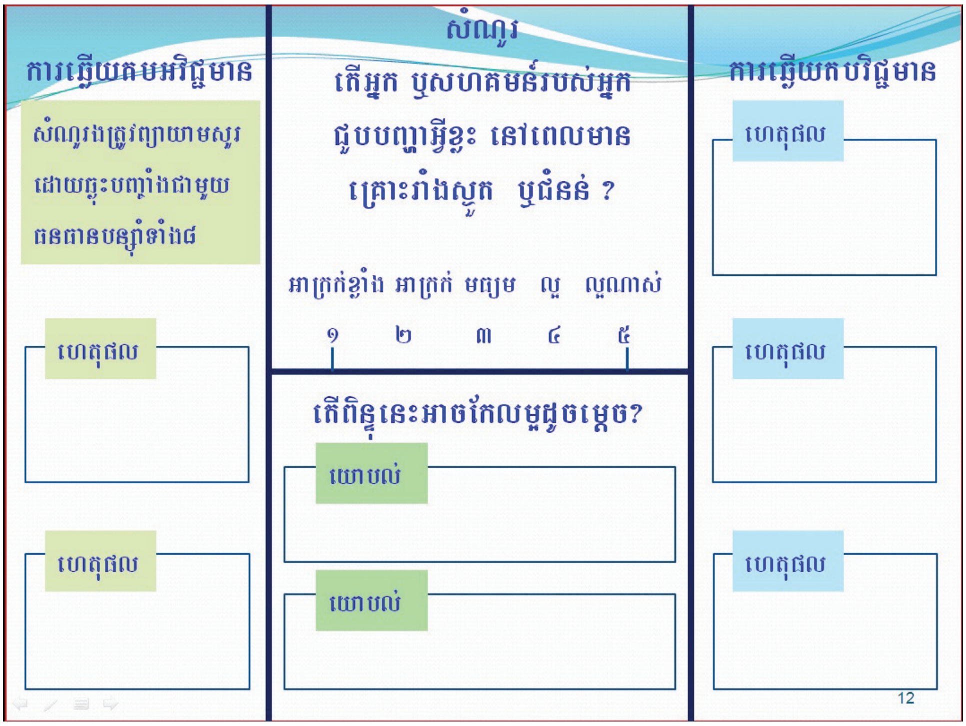

សំណួរទី ១- តើមានញហាអ្វីខ្លះ កើតឡើង នៅពេលមានគ្រោះទឹកជំនន់ និងភាពរាំងស្ងួតម្តងៗ ?

សំណួរទី ២- តើមានបញ្ហាអ្វីខ្លះ កើតឡើង នៅពេលមានគ្រោះទឹកជំនន់ និងភាពរាំងស្ងួតកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរជាងមុន ?

សំណួរទី ៣- តើមានកត្តាអ្វីខ្លះ ដែលជាឧបសគ្គដល់ការបន្សាំចំពោះបញ្ហាគ្រោះទឹកជំនន់ និងភាពរាំងស្ងួត ?

សំណួរទី ៤- តើអ្នក ឬសហគមន៍របស់អ្នកមានទំនុកចិត្តកម្រិតណាក្នុងការបន្តអនុវត្តក្រោយគម្រោងចប់ ?

៣.៤ ការដាក់ពិន្ទុ VRA

ទិន្នន័យបែបគុណភាព : ដើម្បីដាក់ពិន្ទុសម្រាប់សំណួរនីមួយៗកម្រិតពី១ ដល់ ៥ ត្រូវបានប្រើ ដែល១ ជាកម្រិតនៃភាពងាយរងគ្រោះទាបបំផុតនិង៥ជាកម្រិតនៃភាពងាយរងគ្រោះខ្ពស់បំផុត ។បន្ទាប់ពីពិភាក្សាអំពីឥទ្ធិពលបែបវិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមានបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កសិករត្រូវបានស្នើសុំឱ្យដាក់ពិន្ទុកម្រិតនៃភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគេដោយផ្អែកលើកម្រិតខ្នាតខាងលើសម្រាប់សំណួរនីមួយៗ។ ពិន្ទុមធ្យមភាគត្រូវបានកំណត់ដោយគុណពិន្ទុនីមួយៗជាមួយចំនួនអ្នកឆ្លើយ រួចចែកពិន្ទុសរុបជាមួយនឹងចំនួនអ្នកចូលរួមសរុបក្នុងក្រុមនីមួយៗ។ បន្ទាប់មក ពិន្ទុមធ្យមភាគរបស់ក្រុមស្ត្រីនិងបុរសត្រូវបានបូកបញ្ចូលគ្នារួចចែកជា២ ដើម្បីបានមធ្យមភាគ សម្រាប់សំណួរនីមួយៗនៃភូមិនីមួយៗ។ មធ្យមភាគនៃសំណួរនីមួយៗត្រូវបានបូកបញ្ចូលគ្នារួចចែកនឹងចំនួនសំណួរ (ចែកនឹង៣ដោយសារសំណួរទី៤ ត្រូវបានដកចេញ) ដើម្បីបានសន្ទស្សន៍ភាពងាយរងគ្រោះសម្រាប់ភូមិនីមួយៗ។ បន្ទាប់មកទៀត សន្ទស្សន៍នៃភូមិនីមួយៗត្រូវបានបូកបញ្ចូលគ្នា ហើយចែកនឹងចំនួនភូមិដែលបានចូលរួមក្នុងការធ្វើ VRA ដើម្បីបានសន្ទស្សន៍ភាពងាយរងគ្រោះរបស់ឃុំ។ សន្ទស្សន៍នៃភាពងាយរងគ្រោះរបស់ឃុំ បានក្លាយទៅជាទិន្នន័យគ្រឹះ ដែលនឹងត្រូវបានវាស់វែងក្នុងពេល

បន្ទាប់នៅពាក់កណ្ដាលគម្រោង ដើម្បីពិនិត្យមើលការរីកចម្រើនដែលទទួលបានក្នុងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ ។

ទិន្នន័យបែបបរិមាណ ៖ ទិន្នន័យបែបបរិមាណរួមមានព័ត៌មានទាំងអស់ដែលប្រមូលបានក្នុងអំឡុងពេលពិភាក្សា ហើយត្រូវបានចាត់ថ្នាក់តាមផ្នែកផ្សេងៗនៃ ទម្រង់ហាស់ (សូមមើលរូបភាពខាងលើ) ។ ទិន្នន័យទាំងនេះរួមមាន ៖

- ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន
- ឥទ្ធិពលវិជ្ជមាន
- ឧបសគ្គចំពោះការបន្សាំ
- សំណើដំណោះស្រាយ

៣.៥ ការឆ្លុះបញ្ចាំងការធ្វើ VRA

នាថ្ងៃបន្ទាប់នៃការធ្វើ VRA នៅក្នុងខេត្តព្រះវិហារ អ្នកសម្របសម្រួលបានពិភាក្សាពីបញ្ហាប្រឈមដែលពួកគេជួបប្រទះនៅក្នុងអំឡុងពេលធ្វើ VRA និងថាតើបញ្ហាទាំងនេះអាចត្រូវបានកែលម្អដូចម្ដេច ជាពិសេសសម្រាប់ខេត្តក្រចេះដែលមិនទាន់បានអនុវត្តនៅឡើយ ។ បញ្ហាប្រឈមត្រូវបានកត់ត្រានៅក្នុងផ្នែកមេរៀនបទពិសោធន៍នៃចុងបញ្ចប់របស់របាយការណ៍នេះ ។

៣.៦ ការវិភាគទិន្នន័យ

ដាជាងវិភាគទិន្នន័យតាមភូមិនីមួយៗ ការញែកចម្លើយសម្រាប់សំណួរនីមួយៗត្រូវបានប្រមូលដោយដាក់ចម្លើយ ដែលបានឆ្លើយញឹកញាប់ជាតំណាងទស្សនៈរបស់អ្នកចូលរួមភាគច្រើន ។ ក្នុងន័យនេះ ចម្លើយដែលបានផ្ដល់ដោយកសិករ ១ ឬ២នាក់ ត្រូវបានគិតថាមិនមែនចម្លើយដែលអាចតំណាងទស្សនៈទូទៅរបស់ឃុំឡើយ ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ចម្លើយដែលមិនបានពិភាក្សានៅក្នុងរបាយការណ៍នេះអាចនៅតែត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយគម្រោង នៅពេលឆ្លើយតបតម្រូវការជាក់លាក់របស់ភូមិ ។

៣.៧ ភាពទុកចិត្តបាននៃការរកឃើញ

ក្រុមនីមួយៗមានអ្នកសម្របសម្រួលផ្សេងៗគ្នា ហើយ VRA ត្រូវបានធ្វើដំណាលគ្នា ដូច្នេះលទ្ធផលទទួលបានដោយឡែកៗពីគ្នា ។ លើសពីនេះ ក្រុមការងារគម្រោងបានស្វែងរកការបញ្ជាក់លើលទ្ធផលដែលមិនច្បាស់ឬជាក់លាក់នៅថ្ងៃក្រោយទៀត ។ ចម្លើយប្រហាក់ប្រហែលគ្នារវាងក្រុមបុរសនិងក្រុមស្ត្រីនៅក្នុងឃុំ ត្រូវមើលឃើញថា ជាចំណុចឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីបញ្ហានៃការប្រែប្រួលដែលបានជួបប្រទះដោយអ្នកភូមិនៅក្នុងឃុំជាមួយគ្នា ។ ចម្លើយផ្សេងគ្នារវាងឃុំបុសលាវ និងទឹកក្រហមបានឆ្លុះបញ្ចាំងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផ្អែកលើទីតាំងភូមិសាស្ត្រ ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ គេបានកត់ចំណាំថាគម្រោងបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កំពុងត្រូវបានអនុវត្តក្នុងភាពជាដៃគូ ជាមួយគម្រោងលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅតាមជនបទដែលគាំទ្រដោយ UNDP/IFAD (RULIP) ដែលផ្ដោតលើការកែលម្អជីវភាពរស់នៅតាមរយៈកសិកម្ម ។ គម្រោង RULIP បានប្រតិបត្តិនៅក្នុងតំបន់គោលដៅមួយចំនួនរបស់គម្រោងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួចទៅហើយ ។ ជាលទ្ធផលវាមានលទ្ធភាពខ្ពស់ ដោយសារចម្លើយ ដែលផ្ដល់ឱ្យដោយកសិករវាមានទំនោរទៅរកសកម្មភាពដែលកំពុងបានធ្វើដោយគម្រោង RULIP ។

៤. ការរកឃើញនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម ខេត្តព្រះវិហារ

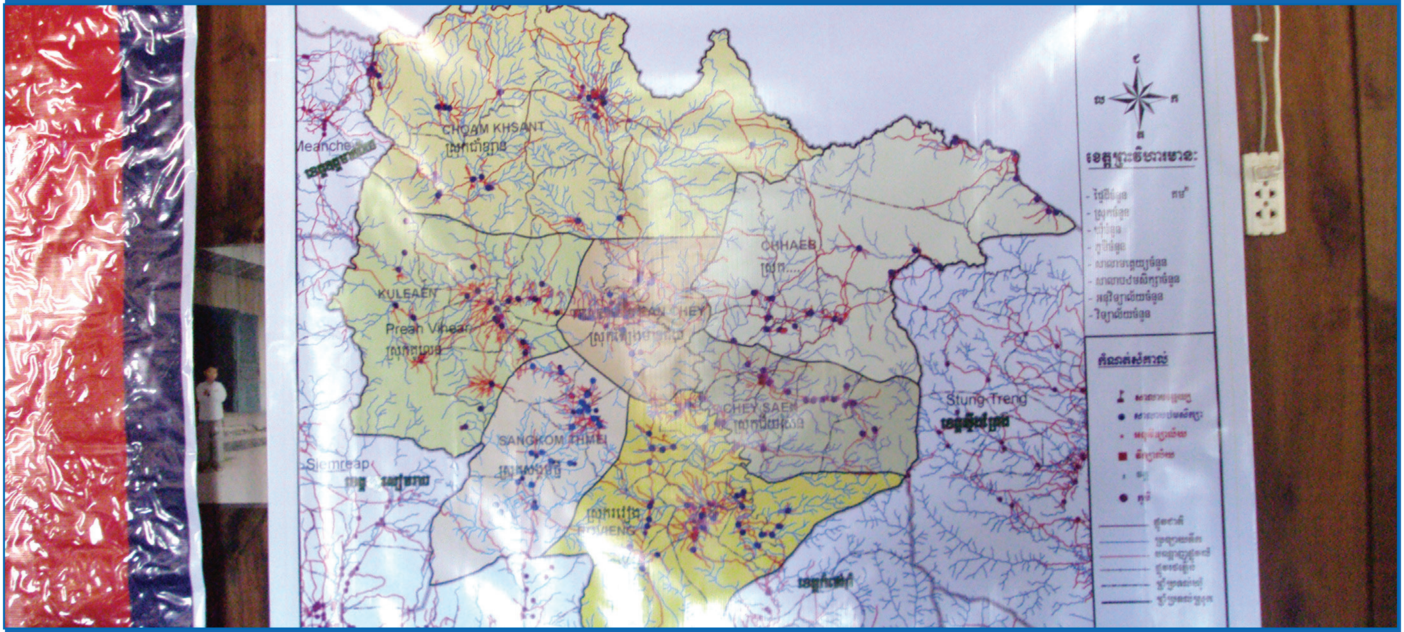

ខេត្តព្រះវិហារជួបប្រទះគ្រោះរាំងស្ងួតញឹកញាប់ ដែលជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់វិស័យកសិកម្ម ធនធានទឹក និងសុខភាពមនុស្សសត្វជាដើម ។

៤.១ សាវតា

ឃុំទឹកក្រហមស្ថិតនៅក្នុងស្រុកជាំក្សាន្ត ។ ឃុំមានប្រជាជនសរុបប្រមាណ ៨៥៤នាក់ ។ ឃុំមានភូមិចំនួន ៦ គឺភូមិ ទឹកក្រហម អូរក្សាន្ត សង្គមថ្មី ចាត់តាំង ត្រពាំងធំ និងរបុញ ។ ប្រជាពលរដ្ឋ ៨៨នាក់ (ស្ត្រី៤១នាក់) មកពីភូមិ ចំនួន៥បានចូលរួមនៅក្នុងការធ្វើ VRA ដែលតំណាងឱ្យ ១%នៃប្រជាពលរដ្ឋឃុំទឹកក្រហមទាំងមូល ។

៤.២ ការវិភាគនិន្នាការ និងប្រភេទហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

មុនពេលធ្វើ VRA ការវិភាគនិន្នាការត្រូវបានធ្វើ ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណមើលថាតើប្រជាពលរដ្ឋបានកត់សម្គាល់នូវការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុនៅក្នុងអំឡុងពេលមួយ និងកំណត់ផងដែរគ្រោះភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុណាមួយដែលបានប៉ះពាល់ប្រជាពលរដ្ឋបំផុតនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម ។ ហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលប៉ះពាល់ជីវិតនិងជីភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ រួមមានគ្រោះរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់ ។ ការវិភាគនិន្នាការបានកំណត់ភាពរាំងស្ងួតជាការគំរាមកំហែងចម្បងមួយចំពោះជីវភាពរស់នៅហើយជាលទ្ធផល VRA ត្រូវបានធ្វើដោយផ្តោតលើគ្រោះរាំងស្ងួតនៅក្នុងឃុំ ។

គ្រោះទឹកជំនន់ : ស្ត្រីដែលចូលរួមភាគច្រើនកត់សម្គាល់ថា ចំនួនគ្រោះទឹកជំនន់នៅក្នុងភូមិគោលដៅមានកម្រិតថេរឬថយចុះចាប់តាំងពីតាំងពីទសវត្សរ៍ ៨០មក ។ បុរសនៅក្នុងភូមិត្រពាំងធំ អូរក្សាន្ត និងឃុំទឹកក្រហមគិតថាចំនួនគ្រោះទឹកជំនន់បានកើនឡើងជាងមុន ក៏ប៉ុន្តែបុរសនៅក្នុងភូមិដទៃទៀតគិតថាចំនួនគ្រោះទឹកជំនន់មានកម្រិតថេរឬថយចុះ ។ តាមពិតកសិករជាទូទៅពុំបានកត់សម្គាល់ពីការកើនឡើងនៃចំនួន គ្រោះទឹកជំនន់ ក្នុងអំឡុងពេល៣០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះឡើយ ក៏ប៉ុន្តែទឹកជំនន់វិញ បានប៉ះពាល់

អវិជ្ជមានដល់ជីវភាពរបស់ពួកគេ ដោយបំផ្លាញដំណាំជាដើម ។ កសិករនៅក្នុងតំបន់នេះបានសង្កេតឃើញថា គ្រោះទឹកជំនន់បានបំផ្លាញផលដំណាំរបស់ពួកគេយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ និងជាប្រចាំក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ។ លើសពីនេះ គ្រោះទឹកជំនន់ក៏បានបំផ្លាញនូវផ្លូវថ្នល់និងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ដូចដែលបានកើតឡើងនៅពេលមានខ្យល់ព្យុះកេតសាណា ដែលបានបំផ្លាញប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម ។

គ្រោះរាំងស្ងួត : ក្រុមបុរសនិងស្ត្រីនៅក្នុងភូមិគោលដៅទាំងអស់បានសង្កេតឃើញថា គ្រោះរាំងស្ងួតបានកើតឡើងញឹកញាប់និងមានរយៈពេលយូរជាងមុន នៅក្នុងរយៈពេល ៣០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ។ ចំណែកឯឥទ្ធិពល របស់វាមកលើផលដំណាំក៏មានសភាពធ្ងន់ធ្ងរផងដែរ ។ ហេតុដូច្នេះ កសិករនៅគ្រប់ភូមិទាំងអស់បានដាក់ពិន្ទុខ្ពស់បំផុតទៅលើឥទ្ធិពលរបស់គ្រោះរាំងស្ងួតមកលើផលដំណាំនៅក្នុងអំឡុង ៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ហើយនេះគឺដោយសារតែពួកគេបានជួបប្រទះនូវគ្រោះរាំងស្ងួតនៅដើមរដូវវស្សានាឆ្នាំ ២០១០ ។

៤.៣ ហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម

សំណួរទី ១- តើអ្នកជួបប្រទះបញ្ហាអ្វីខ្លះ នៅពេលមានភាពរាំងស្ងួត? តើវាប៉ះពាល់ដល់ការរស់នៅរបស់អ្នកដូចម្តេចខ្លះ?

ផ្អែកលើលទ្ធផលចម្លើយដែលផ្តល់ឱ្យដោយក្រុមស្រ្តីនិងបុរស ពុំមានភាពខុសគ្នាខ្លាំងទេ ។ ផ្នែក៦ (តាមលំដាប់នៃភាពសំខាន់) ត្រូវបានកំណត់ ដែលមានឥទ្ធិពលខ្លាំងដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេសដោយគ្រោះរាំងស្ងួត និងការអូសបន្លាយនៃភាពរាំងស្ងួត :

១. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន លើសុខភាពសត្វ

២. ការខូចខាតស្រូវ ធ្វើឱ្យទិន្នផលធ្លាក់ចុះ

៣.ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើធនធានទឹក

៤. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើសុខភាពមនុស្ស

៥. ខូចខាតដំណាំដទៃទៀត

៦. ខូចហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ

រូបភាព ៤.១ ៖ តារាងសង្ខេបនៃចម្លើយដែលឆ្លើយញឹកញាប់សម្រាប់សំណួរទី១

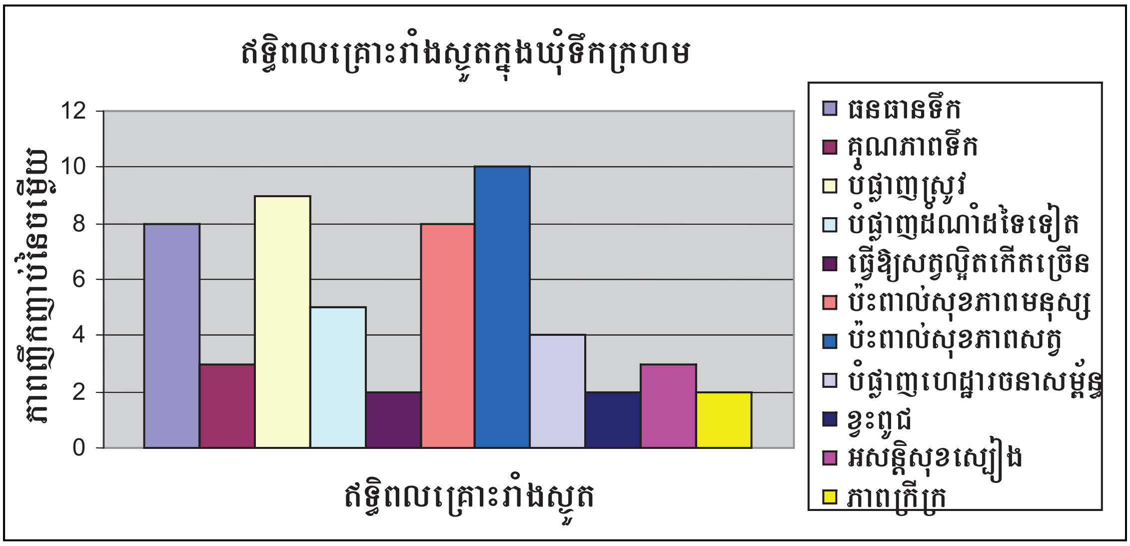

ដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងរូបភាពខាងលើ ក្រុមបុរសនិងស្ត្រីក្នុងភូមិទាំង៥ បានមើលឃើញការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បង្កើតនូវការគំរាមធំជាងគេចំពោះសត្វពាហនៈ ។ តើឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានលើសត្វពាហនៈមានកម្រិតណានោះ ពុំបានលើកឡើងច្បាស់ទេនៅក្នុងដំណើរការ VRA ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយការពិភាក្សាបន្ត បានបង្ហាញថានៅពេលដែលធាតុអាកាសក្តៅខ្លាំង សត្វចាប់ផ្តើមឈឺនិងងាប់ ដោយជម្ងឺញ៉ូវកាសចំពោះមាន់ អ៊ុតក្តាម បូសខ្យល់ចំពោះគោនិងក្របី ។ ផ្នែកដែលប៉ះពាល់ខ្លាំងជាងគេទី២ ដោយភាពរាំងស្ងួត គឺលើដំណាំស្រូវ ។ ការខូចខាតរួមមាន ក្រៀមសំណាប ស្រូវស្កកដោយសារខ្វះទឹក ដែលនាំឱ្យកសិករទទួលបានទិន្នផលទាប ។ គ្រោះរាំងស្ងួត ក៏បានធ្វើឱ្យខូចខាតដល់ដំណាំដទៃទៀតផងដែរ ហើយការខូចខាតនេះត្រូវបានគេឱ្យចំណាត់ថ្នាក់ទី៥ ។

ផ្នែកទី៣និងទី៤ គឺឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើសុខភាពមនុស្សនិងធនធានទឹក ដែលនិយាយអំពីតំបន់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ស្រះនិង-អណ្តូងសហគមន៏ ដែលតែងតែរីងហួតនៅក្នុងឆ្នាំដែលមានភាពរាំងស្ងួត ។ អណ្តូងនិងស្រះសហគមន៏ដើរតួយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារនៅពេលដែលប្រភពទឹកដទៃទៀត ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការស្រោចស្រពដំណាំនិងសត្វពាហនៈ ។ ឥទ្ធិពលលើសុខភាពមនុស្សគឺសម្តៅលើបញ្ហាឈឺពោះនិងរាគរូស ដែលអាចបណ្តាលមកពីការធ្លាក់ចុះនូវគុណភាពទឹកដោយសារប្រភពទឹកស្អាតត្រូវបានរីងស្ងួតក្នុងអំឡុងពេលគ្រោះរាំងស្ងួតនិងរដូវប្រាំង ។ ផ្នែកទី៦ គឺការខូចខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលទាក់ទងនឹងជំនន់ ជាជាងជាមួយគ្រោះរាំងស្ងួត ។ កសិករបង្ហាញថា ទឹកជំនន់ធ្វើអោយខូចខាតផ្លូវនិងទំនប់ធារាសាស្ត្រ ដូចភស្តុតាងបានបង្ហាញចំពោះទំនប់ធារាសាស្ត្រ ធុនមធ្យម *ទំនប់អូរក្សាន្ត* នៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម ដែលបានបំផ្លាញដោយព្យុះកេតសាណា ឆ្នាំ២០០៩ ។

ទម្រង់ហាស់ខាងក្រោមបង្ហាញអំពីចម្លើយរួមសរុបបញ្ចូលគ្នា ដែលបានផ្តល់អោយដោយក្រុមបុរសនិងស្ត្រីពីភូមិទាំង៥ ។ នៅផ្នែកខាងឆ្វេងបង្ហាញអំពីចម្លើយ អវិជ្ជមានដែលទាក់ទងថាតើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប៉ះពាល់ប្រជាពលរដ្ឋយ៉ាងដូចម្តេច រីឯខាងស្តាំបង្ហាញការឆ្លើយតបវិជ្ជមាន ។ ការឆ្លើយតបវិជ្ជមាន គឺប្រមូលនូវទស្សនៈ របស់កសិករចំពោះអ្វីដែលមានស្រាប់នៅក្នុងភូមិរបស់

ពួកគេ ដែលជួយឱ្យពួកគេអាចលៃលកដោះស្រាយជាមួយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយអវិជ្ជមាន	សំណួរទី១	ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយវិជ្ជមាន
១. ឥទ្ធិពលលើធនធានទឹក សម្រាប់កសិកម្ម និងប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ។ ២. ខូចសំណាប ស្រូវ និងដំណាំរួមផ្សំ ដោយសារជំនន់ រាំងស្ងួត និងសត្វល្អិតបំផ្លាញ។ ៣. ប៉ះពាល់សុខភាពមនុស្ស។ ៤. ប៉ះពាល់សុខភាពសត្វ។ ៥. ខូចខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (ទំនប់និងផ្លូវ)។ ៦. ពុំមានពូជស្រូវដាំដុះឡើងវិញបន្ទាប់ពីរាំងស្ងួតឬជំនន់។ ៧. ខ្វះជំនាញកសិកម្មដើម្បីសម្របខ្លួនជាមួយឥទ្ធិពល។	តើអ្នកជួបប្រទះបញ្ហាអ្វីខ្លះ នៅពេលមានភាពរាំងស្ងួត? តើវាប៉ះពាល់ដល់ការរស់នៅរបស់អ្នកដូចម្តេចខ្លះ? ពិន្ទុ ៤ តើអាចកែលម្អយ៉ាងដូចម្តេច? ១. ជួសជុលឬសាងសង់ទំនប់ និងជីកស្រះសម្រាប់ការស្រោចស្រពនៅពេលរាំងស្ងួត។ ២. ផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយអំពីដំណាំនិងបន្លែ។ ៣. ផ្តល់ពូជស្រូវស្រាល ទិន្នផលខ្ពស់ និងធន់ទ្រាំនឹងរាំងស្ងួត។ ៤. ស្តារអណ្តូងសម្រាប់ទឹកផឹក និងកែលម្អលទ្ធភាពទទួលបានសេវាសុខភាពសត្វ។	១.មានមណ្ឌលសុខភាពស្រុក។ ២. ភូមិមួយចំនួនមានអណ្តូង។ ៣.មានទំនប់ធារាសាស្ត្រចាស់។ ៤. មានភ្នាក់ពេទ្យសត្វភូមិ។ ៥. ភូមិខ្លះមានប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ/ស្រះ។ ៦. ភូមិខ្លះបានទទួលការគាំទ្រពីគម្រោង RULIP អង្គការ CWS និងមន្ទីរពាក់ព័ន្ធខេត្ត អំពីការរៀបចំសួនបន្លែគ្រួសារ សុខភាពសត្វ ពេទ្យសត្វ និងការជីកអណ្តូង។

នៅផ្នែកកណ្តាលបង្ហាញថាពិន្ទុ VRA សម្រាប់សំណួរទី១ គឺ៤ នៅកម្រិតពិន្ទុពី១ ដល់ ៥។ នៅពីក្រោមពិន្ទុ ទម្រង់ហាស់បង្ហាញពីគំនិតរបស់កសិករថាតើពិន្ទុ៤ ខាងលើអាចកែលម្អបានយ៉ាងដូចម្តេច? ផ្នែកនេះផ្តល់អោយកសិករនូវសម្លេងថាតើសកម្មភាពគម្រោងត្រូវបានរៀបចំដូចម្តេចដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបង្ហាញនៅផ្នែកខាងឆ្វេងដៃក្នុងទម្រង់ហាស់។

សំណួរទី២ : តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើគ្រោះរាំងស្ងួតញឹកញាប់ទ្វេរដង? តើវាប៉ះពាល់អ្នកនិងសហគមន៍របស់អ្នកយ៉ាងដូចម្តេច?

សំណួរទី២ ព្យាយាមកំណត់ថាតើការរស់នៅនិងជីវភាពរស់នៅនឹងទទួលរងឥទ្ធិពលយ៉ាងដូចម្តេច ប្រសិនបើមានការកើនឡើងនូវគ្រោះថ្នាក់ និងភាពញឹកញាប់នៃគ្រោះភ័យអាកាសធាតុ។ ផ្អែកលើការវិភាគនិន្នាការ សំណួរទី២ផ្តោតលើឥទ្ធិពលដែលអាចកើត-

មាន ដោយសារការកើននូវគ្រោះរាំងស្ងួត។ ផ្អែកលើតារាងខាងក្រោម ចម្លើយមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅនឹងចម្លើយក្នុងសំណួរទី១។ នៅក្នុងលំដាប់នៃភាពសំខាន់ កសិករមានអារម្មណ៍ថាការកើននូវគ្រោះរាំងស្ងួតនឹងមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន លើផ្នែកនានា-ដូចខាងក្រោម :

១. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើសុខភាពសត្វ

២. ទិន្នផលស្រូវកាន់តែថយចុះ

៣. កាន់តែខ្វះខាតទឹក

៤. ប្រជាពលរដ្ឋកាន់តែជួបកង្វះខាតស្បៀងកាន់តែខ្លាំង

៥. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើសុខភាពមនុស្ស

៦. កាត់បន្ថយចំណូល

កសិករនៅឃុំទឹកក្រហមគិតថាការកើនឡើងនៃឥទ្ធិពលនៃគ្រោះរាំងស្ងួតនឹងប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់សត្វក្នុងកម្រិតខ្ពស់បំផុត។ បន្ទាប់ពីសត្វ គឺកសិករខ្វល់ខ្វាយអំពីទិន្នផលស្រូវនិងទឹក។ ចុងក្រោយកសិករបានបង្ហាញថា គ្រោះរាំងស្ងួតកាន់តែច្រើន នឹងនាំមកនូវទិន្នផលទាប និងលទ្ធភាពរបស់ពួកគេក្នុងការផលិតស្រូវគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ហូប។ ការសង្កត់ធ្ងន់លើស្រូវ ពីព្រោះថាស្រូវគឺជាអាហារប្រចាំថ្ងៃសម្រាប់អ្នកភូមិទាំងអស់ និងសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូល។ ផ្ទុយពីស្រូវមានតែភូមិមួយប៉ុណ្ណោះដែលបានលើកឡើងថា មានការខូចខាតដំណាំរួមផ្សំផ្សេងៗទៀត។

រូបភាព ៤.២ : ឥទ្ធិពលនៃកំណើនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

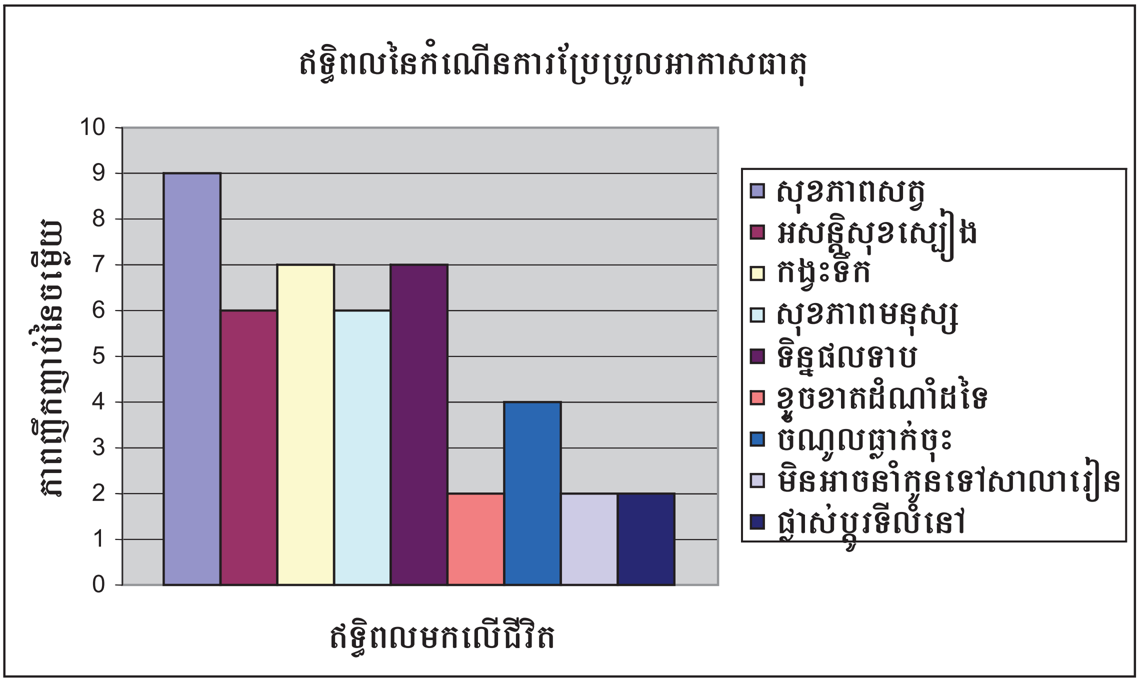

ទាក់ទងទៅនឹងឥទ្ធិពលលើធនធានទឹក កសិករមើលឃើញថាធនធានទឹកកាន់តែរីងស្ងួត ជាលទ្ធផលធ្វើឱ្យខ្វះទឹកសម្រាប់សត្វនិងការស្រោចស្រព។ កសិករខ្លះបានបង្ហាញថាកង្វះទឹកស្អាតប្រើប្រាស់ក៏បានក្លាយជាបញ្ហាមួយផងដែរ ដោយសារគុណភាពទឹកធ្លាក់ចុះដោយសារការកើនឡើងនូវភាពរាំងស្ងួត។ នៅក្នុងភូមិសង្គមថ្មី កសិករមានអារម្មណ៍ផងដែរថា ការកើនឡើងនូវភាពរាំងស្ងួតអាចនាំឱ្យមានទំនាស់ទាក់ទង នឹងការប្រើប្រាស់ទឹក។

ឥទ្ធិពលដែលអាចកើតឡើងដោយសារកំណើននៃភាពរាំងស្ងួតលើសុខភាពមនុស្សនិងសុវត្ថិភាពស្បៀង គឺបណ្តាលមកពីការចុះថយទិន្នផលដែលអាចកំណត់ពិន្ទុដូចគ្នា។ អសន្តិសុខស្បៀងនិងការថយចុះនូវចំណូល គឺជាលទ្ធផលមួយនៃឥទ្ធិពលដែលថែមលើគ្នានៃការកើនឡើងនូវភាពរាំងស្ងួត។ កសិករបង្ហាញថា ការកាត់បន្ថយចំណូលនិងអសន្តិសុខស្បៀង នឹងអាចប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគេ និងការបញ្ជូនកូនទៅសាលារៀន។ ស្ត្រីនៅក្នុងភូមិចាត់តាំងនិងទឹកក្រហមបានលើកឡើងថា បើសិនគ្រោះរាំងស្ងួតកើនឡើង អ្នកភូមិអាចធ្វើចំណាកស្រុកទោះបីពួកគេមិនបាននិយាយថាពួកគេនឹងទៅកាន់ទីណាក៏ដោយ។

ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយអវិជ្ជមាន	សំណួរទី២	ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយវិជ្ជមាន
១. សត្វកាន់តែឈឺច្រើន។ ២. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានកាន់តែច្រើនលើសុខភាពមនុស្ស។ ៣. ខ្វះអាហារ និងអត់ឃ្លាន។ ៤. ខ្វះទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ សត្វ និងស្រោចស្រព។ ៥. ការខូចស្រូវកើនឡើង និងទិន្នផលចុះទាប។ ៦. អ្នកភូមិអាចធ្វើចំណាកស្រុក។ ៧. ខ្វះទឹកស្អាតប្រើប្រាស់។	តើអ្នកជួបប្រទះបញ្ហាអ្វីខ្លះ នៅពេលមានភាពរាំងស្ងួតកើនឡើងទ្វេរដង? តើវាប៉ះពាល់ដល់ការរស់នៅរបស់អ្នកដូចម្តេចខ្លះ? ពិន្ទុ ៤.៤៨ តើអាចកែលម្អយ៉ាងដូចម្តេច? ១. ជួសជុល ឬសាងសង់ទំនប់។ ២. ផ្តល់ពូជស្រូវស្រាល ទិន្នផលខ្ពស់ និងធន់ទ្រាំនឹងរាំងស្ងួត។ ៣. ផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលការចិញ្ចឹមសត្វ។ ៤. ផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលអំពីប្រពលវប្បកម្មដំណាំ និងបន្លែ។ ៥. ដាំដើមឈើឡើងវិញ។	១. អាចប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ (ផ្សិត ទំពាំង ផ្តៅ ផ្លែឈើ..)។ ២. មានការគាំទ្រពីភាគបាទក្រហម រដ្ឋាភិបាល និងអង្គការ។ ៣. មានអណ្តូងជីកមួយចំនួន។ ៤. អាចដាំដំណាំរួមផ្សំមួយចំនួន។

បើតាមទម្រង់ហាស់ខាងលើ កសិករនៅក្នុងទឹកក្រហមមានអារម្មណ៍ថាកម្រិតនៃភាពងាយរងគ្រោះបច្ចុប្បន្នរបស់ពួកគេគឺ៤ (ពិន្ទុ VRA ទី១) ហើយវាអាចកើនដល់ ៤.៤៨ ប្រសិនបើគ្រោះរាំងស្ងួតកើនឡើង ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

សំណួរទី៣ : តើអ្វីខ្លះជាឧបសគ្គសម្រាប់អ្នក ក្នុងការបន្សាំទៅនឹងកំណើនគ្រោះរាំងស្ងួត? តើអ្នកនិងសហគមន៍របស់អ្នកមានមធ្យោបាយអ្វីខ្លះសម្រាប់គ្រប់គ្រងបញ្ហានានាទាំងនេះ ដែលកើតមានកាន់តែញឹកញាប់?

ឧបសគ្គចម្បងៗរួមមាន :

១. កង្វះធនធានទឹក

២. កង្វះប្រាក់

៣. កង្វះបច្ចេកទេសកសិកម្ម

៤. កង្វះព័ត៌មាន

៥. កង្វះការគាំទ្រខាងស្ថាប័ន

មិនដូចសំណួរទី១ និងទី២ឡើយ ចម្លើយអំពីឧបសគ្គដែលរារាំងកសិករពីការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មិន-សូវដូចគ្នាឡើយ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កង្វះទឹកត្រូវបានអ្នកភូមិភាគច្រើនមើលឃើញថាជាឧបសគ្គធំបំផុតសម្រាប់ការបន្សាំ ។ កង្វះធនធានទឹកសម្រាប់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ទំនប់និងស្រះតាមគ្រួសារត្រូវបានមើលឃើញថាជារបាំងដ៏ចម្បងដែលរារាំងកសិករពីការពុះពារនៅក្នុងផលិតកម្មកសិកម្ម ដើម្បីតទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ វត្តមានទឹកអាចឱ្យកសិករស្រោចស្រពស្រែ នៅពេលដែលមានគ្រោះរាំងស្ងួត បណ្តាលពីកូនរដូវប្រាំង ហើយក៏អាចឱ្យពួកគេដាំបន្លែនៅរដូវប្រាំងនិងសម្រាប់ការចិញ្ចឹមសត្វផងដែរ ។

រូបភាព ៤.៣ : ឧបសគ្គចំពោះការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

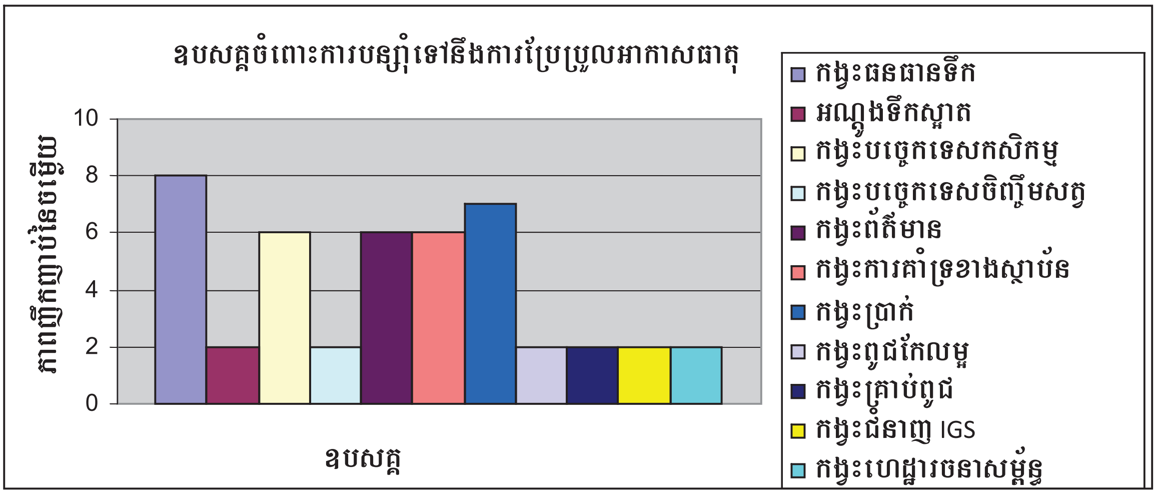

កង្វះប្រាក់ត្រូវបានកសិករជាទូទៅលើកឡើងថាជាឧបសគ្គធំទីពីរនៅក្នុងការពុះពារទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ កសិករបានបង្ហាញថាពួកគេខ្វះប្រាក់ដើម្បីទិញគ្រាប់ពូជនៅពេលដែលដំណាំរបស់ពួកគេត្រូវបំផ្លាញ ដើម្បីសង់អាងសម្រាប់ត្រងទឹកទុក ដើម្បីទ្រទ្រង់ការចិញ្ចឹមជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគេ និងបញ្ជូនកូនទៅសាលារៀន ។ ជាសំណាងអាក្រក់ ចម្លើយភាគច្រើនអំពីកង្វះប្រាក់ថាជាឧបសគ្គចំពោះការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មិនបានពង្រីកដើម្បីផ្តល់គំនិតដែលទាក់ទងនឹងថាតើប្រាក់នោះនឹងអាចយកទៅប្រើប្រាស់បែបណា ដើម្បីពុះពារទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

ក្រុមចំនួនប្រាំមួយក្នុងចំណោមក្រុមទាំងដប់ក៏ចាប់អារម្មណ៍អំពីកង្វះជំនាញ និងចំណេះដឹងអំពីបច្ចេកទេសកសិកម្ម កង្វះព័ត៌មាននិងការគាំទ្រខាងស្ថាប័ន ថាជាឧបសគ្គចំពោះការបន្សាំផងដែរ ។ កង្វះការអនុវត្តកសិកម្ម រាប់បញ្ចូលបច្ចេកទេសរបៀបធ្វើស្រែឱ្យបានប្រសើរជាងមុន របៀបដាំដំណាំផ្សេងទៀតដូចជាបន្លែនិងឈើហូបផ្លែ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមសត្វនិងវារីវប្បកម្ម ។ ទាក់ទងនឹងព័ត៌មានចម្លើយមិនបានផ្តល់ភាពលម្អិតជាក់លាក់អំពីប្រភេទព័ត៌មាន ដែលអាចនឹងមានប្រយោជន៏នៅក្នុងការពុះពារល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឡើយ ។ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កសិករភាគច្រើនបានពន្យល់អំពីព័ត៌មាន តាមទម្រង់ជាបច្ចេកទេសនិងជំនាញខាងកសិកម្ម ។ ទាក់ទងនឹងកខ្វះខាតការគាំទ្រខាងស្ថាប័ន កសិករចាប់អារម្មណ៍ថាភូមិរបស់ពួកគេមិនបានទទួលគាំទ្រសមស្របពី NGOs និងពីរដ្ឋាភិបាលឡើយ ។ គេគួរតែធ្វើការវិភាគជាបន្ថែមទៀតលើផ្នែកនេះ ដោយសារកសិករជាច្រើនបានបញ្ជាក់ថាមាន NGOs ដូចជា CWS និងស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលដែលធ្វើការនៅក្នុងភូមិគោលដៅ ដែលជួយក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងគ្រោះរាំងស្ងួតដូចមានចែងនៅក្នុងផ្នែកនៃការឆ្លើយតបជាវិជ្ជមានខាងក្រោម ។

ចម្លើយចំពោះសំណួរទី៣ មានភាពខុសគ្នាខ្លះៗបើគិតតាមភេទ ។ គ្រប់ក្រុមស្ត្រី (ស្ត្រីមកពីភូមិទាំងប្រាំ) បានចាប់អារម្មណ៍អំពីកង្វះធនធានទឹក និងឧបសគ្គដ៏ចម្បងក្នុងការបន្សាំដោយមានតែក្រុមបុរសចំនួនបីប៉ុណ្ណោះ ដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍ដូចគ្នានេះ ។ គម្រោងនេះអាចព្យាយាមពិនិត្យមើលបន្ថែមទៀតអំពីមូលហេតុដែលក្រុមស្ត្រីទាំងអស់ផ្តល់ចម្លើយបែបនេះ ។ ដូចគ្នានេះដែរ ក្រុមស្ត្រីចំនួនបួនក្នុងចំណោមប្រាំក្រុមបានបង្ហាញថាមានការគាំទ្រខាងផ្នែកស្ថាប័នត្រឹមតិចតួចប៉ុណ្ណោះហើយពួកគាត់ខ្វះបច្ចេកទេសកសិកម្ម ។ កត្តាដែលអាចជាមូលហេតុប្រហែលជាកើតឡើងដោយសារតួលេខស្ថិតិដែលមានតែស្ត្រីមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះដែលបានទទួលសេវាកម្មផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម (ក្រសួងកសិកម្ម២០០៦[១]) ។ ស្ថាប័ននៅមូលដ្ឋានក៏អាចមានចំណូលចិត្តធ្វើការតែជាមួយបុរសផងដែរ ដូច្នេះស្ត្រីអាចមិនបានជួបធ្វើការជាមួយ NGOs ដែលប្រតិបត្តិការនៅទីនោះ ។

[១] ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ឆ្នាំ២០០៦ : យុទ្ធសាស្ត្រនិងគោលនយោបាយបញ្ជ្រាបយេនឌ័រក្នុងវិស័យកសិកម្ម ។

តារាង ៤.៣: តារាងសង្ខេបពីចម្លើយដែលឆ្លើយញឹកញាប់សម្រាប់សំណួរទី៣

ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយអវិជ្ជមាន	សំណួរទី៣	ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយវិជ្ជមាន
១. កង្វះធនធានទឹក (ទំនប់ អណ្តូង ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព)។ ២. កង្វះបច្ចេកទេសកសិកម្ម។ ៣. កង្វះការគាំទ្រខាងស្ថាប័ន។ ៤. កង្វះព័ត៌មាន។ ៥. កង្វះប្រាក់។	តើមានអ្វីខ្លះជាឧបសគ្គក្នុងការបន្សាំទៅនឹងកំណើនគ្រោះរាំងស្ងួត? តើអ្នកនិងសហគមន៍របស់អ្នក មានមធ្យោបាយអ្វីខ្លះដើម្បីគ្រប់គ្រងបញ្ហានានាដែលកើតមានកាន់តែញឹកញាប់? ពិន្ទុ ៣.៦៤ តើធ្វើបែបណាដើម្បីអាចកែលម្អពិន្ទុនេះ? ១. ជីកស្រះបន្ថែមនិងសង់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព។ ២. មានសត្វដែលធន់នឹងជម្ងឺ។ ៣. មានពូជស្រូវ (ពូជស្រូវស្រាល)។ និងពូជដំណាំ សមស្របផ្សេងទៀត។ ៤. មានការគាំទ្រខាងស្ថាប័នបន្ថែមទៀត។	១. មានការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាល និង NGOs ផ្សេងទៀត។ ២. មានក្រុមសន្សំប្រាក់ខ្លះៗ។ ៣. មានព្រៃការពារ។

ទម្រង់ហាស់ ខាងលើបង្ហាញថាពិន្ទុVRA សម្រាប់សំណួរ៣គឺ ៣.៦៤។ ពិន្ទុនេះមានន័យថាកសិករយល់ថាខ្លួនឯងងាយរងគ្រោះនៅពេលគិតអំពីសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ក្នុងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

សំណួរ៤: ចូរដាក់ពិន្ទុអំពីទំនុកចិត្តរបស់អ្នកថា (សកម្មភាពនៃគម្រោងនេះ) នឹងបន្តក្រោយពេលគម្រោងនេះចប់?

ទោះបីសំណួរ ៤ ត្រូវបានសួរនៅក្នុងលំហាត់ VRA ក៏ដោយ ទិន្នន័យដែលប្រមូលបានមិនត្រូវបានពិចារណាឡើយ ដោយសារតែចម្លើយមិនមានភាពច្បាស់លាស់។ កសិករមានការយល់ដឹងអំពីគោលគំនិតនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយពួកគេមិនបានដឹងពេញលេញអំពីសកម្មភាពគម្រោងនេះឡើយ ដូច្នេះវាជាការលំបាកសម្រាប់ពួកគេក្នុងការដាក់ពិន្ទុអំពីកម្រិតទំនុកចិត្តលើគម្រោងនេះ។ ផលលទ្ធផលសន្ទស្សន៍ VRA សម្រាប់ឃុំបុសលាវ និងទឹកក្រហម មិនរាប់បញ្ចូលពិន្ទុដែលបានផ្តល់សម្រាប់សំណួរទី៤ឡើយ។

៤.៣.១ មូលហេតុនៃចម្លើយវិជ្ជមាន

ទោះបីផ្តោតលើដំណើរការ VRA ក៏ដោយ នៅក្នុងការធ្វើអត្តសញ្ញាណថាតើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានបែបណាមកលើសហគមន៍ នៅក្នុងករណីខ្លះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអាចនាំមកនូវលទ្ធផលវិជ្ជមានផងដែរ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយនៅក្នុងករណីខេត្តព្រះវិហារ កសិករមិនអាចធ្វើអត្តសញ្ញាណវិស័យដែលទទួលឥទ្ធិពលវិជ្ជមានពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឡើយ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ កសិករបានចង្អុលទៅវិស័យនានាដូចតទៅថា ជាការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ (សូមមើលរូបខាងក្រោម)

រូប ៤.៤: កត្តាកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

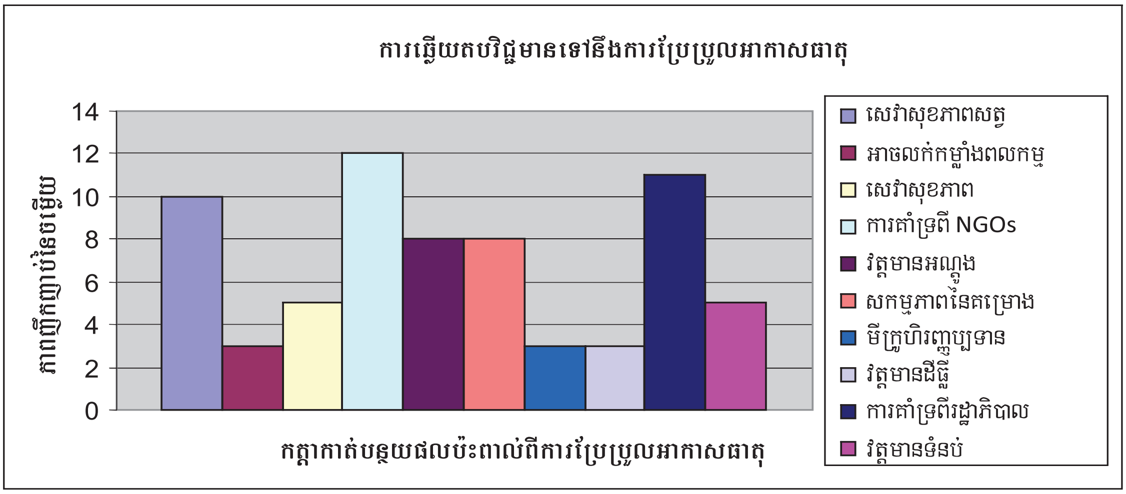

រូបនេះបង្ហាញពីការសង្ខេបចម្លើយវិជ្ជមានក្នុងសំណួរ ទី១ ទី២ និងទី៣ ដែលក្រុមនានាបានកត់សម្គាល់ជាញឹកញាប់ និងយ៉ាងហោចណាស់នៅក្នុងភូមិចំនួនបី នៃភូមិទាំង៥ ។

១. ការគាំទ្រពី NGO

២. ការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាល

៣. ការផ្តល់សេវាកម្មសុខភាពសត្វ

៤. វត្ថុមានអណ្តូងសកម្មភាពគម្រោង RULIP

បើទោះជាកសិករមើលឃើញពីកង្វះការគាំទ្រខាងស្ថាប័នថាជាឧបសគ្គក្នុងការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក៏ដោយ ការគាំទ្រពី NGO ត្រូវបានកត់សម្គាល់នៅក្នុងភូមិទាំងប្រាំ ។ អង្គការសេវាកម្ម និចពិភពលោក (CWS) មានភាពលេចធ្លោនៅក្នុងភូមិទាំងប្រាំ ដែលបានចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការ VRA និងបានចូលរួមនៅក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការបង្កើតសួនបន្លែ ការផ្តល់អាហារ

សម្រាប់កុមារអាយុក្រោម២ឆ្នាំ សេវាកម្មសុខភាពទឹកនិងអនាម័យ (ដែលរួមទាំង អណ្តូង បង្គន់ និងធុងចម្រោះទឹក)។ អង្គការកាកបាទក្រហមកម្ពុជា (CRC) និងវិទ្យាស្ថានខ្មែរដើម្បីសន្តិភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍ (KIPD) ក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរ ប៉ុន្តែមិនទំនងជា លេចធ្លោនៅក្នុងភូមិទាំងប្រាំនេះឡើយ ហើយមិនមានការបញ្ជាក់ច្បាស់ទេថា តើសកម្មភាពអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយ NGOs ទាំង នេះ។

ការគាំទ្ររបស់រដ្ឋាភិបាលក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរនៅក្នុងភូមិភាគច្រើន។ ការគាំទ្រនេះរាប់បញ្ចូលការផ្តល់ពូជ និងការបណ្តុះបណ្តាលដោយមន្ទីរកសិកម្មខេត្ត អំពីបច្ចេកទេសកសិកម្ម បើទោះជាការគាំទ្រនេះទំនងជាតាមរយៈគម្រោងនានាដូចជាគម្រោង RULIP ដែលទទួលមូលនិធិពី IFAD ក៏ដោយ។ មន្ទីរធនធានទឹកនិងឧតុនិយម និងមន្ទីរអភិវឌ្ឍន៍ជនបទក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរ ដោយគ្មានការបញ្ជាក់លម្អិតអំពីប្រភេទនៃការគាំទ្រឡើយ។ ការគាំទ្រលើការថែទាំសុខភាពសត្វ ក៏ត្រូវបានគូសបញ្ជាក់ផងដែរយ៉ាងហោចណាស់នៅក្នុងភូមិចំនួនបី ដែលពួកគេបានបញ្ជាក់ថាពួកគេបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការចិញ្ចឹមសត្វនិងការធ្វើសួនបន្លែ។ ពួគេបានទទួលសត្វ (កូនជ្រូកនិងមាន់) ឈើហូបផ្លែ ការចាក់ថ្នាំបង្ការ ។ល។ ដូចគ្នានេះដែរសកម្មភាពទាំងនេះខ្លះៗទាក់ទងជាមួយអន្តរាគមន៍កំពុងអនុវត្តនៅក្នុងគម្រោង RULIP។ ការកត់សម្គាល់ជាក់លាក់អំពីសកម្មភាពគម្រោង RULIP បានធ្វើឡើងដោយយោងទៅការផ្តល់គ្រាប់ពូជ ការចិញ្ចឹមសត្វ ការធ្វើសួនបន្លែ និងការបណ្តុះបណ្តាលអំពីបច្ចេកទេសកសិកម្ម។ វត្តមានអណ្តូង ទំនប់ និងវត្តមានដីសម្រាប់សាងសង់ទំនប់ ស្រះសហគមន៍ត្រូវបានមើលឃើញថាជាផ្នែកដែលអាចជួយទប់ទល់នឹងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

៤.៤ ពិន្ទុនៅក្នុង VRA

ផ្អែកលើលទ្ធផលពីខាងលើសន្ទស្សន៍ជារួមនៅក្នុង VRA សម្រាប់ឃុំទឹកក្រហមគឺ ៤.0៤ ដែលបង្ហាញថា កសិករគិតថាខ្លួនឯងងាយរងគ្រោះជាខ្លាំងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេសដោយសារគ្រោះរាំងស្ងួតដែលអាចកើតឡើងកាន់តែញឹកញាប់ជាងមុនក្រោមឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ជាទូទៅភូមិនានាមានកម្រិត នៃភាពងាយរងគ្រោះប្រហាក់ប្រហែលគ្នា បើទោះជាភូមិចាត់តាំង ទំនងជាងាយរងគ្រោះជាងគេនៅក្នុងឃុំគោលដៅនេះក៏ដោយ ចំណែកភូមិទឹកក្រហមទំនងជាមិនសូវងាយរងគ្រោះឡើយធៀបនឹងភូមិដទៃទៀតនៅក្នុងឃុំទឹកក្រហម។ លទ្ធផលក៏បង្ហាញផងដែរថា អ្នកភូមិគិតថាពួកគាត់នឹងកាន់តែងាយរងគ្រោះប្រសិនបើមានកំណើនទឹកជំនន់ នៅក្នុងភូមិគោលដៅទាំងនេះ ដូចដែលបានឃើញតាមរយៈពិន្ទុខ្ពស់សម្រាប់សំណួរ២ ។

៤.៤.១ ការកែលម្អពិន្ទុ VRA

សម្រាប់សំណួរទាំងបី កសិករត្រូវបានសួរអំពីវិធីដើម្បីកែលម្អពិន្ទុសម្រាប់សំណួរនីមួយៗ។ ដោយសារចម្លើយមានលក្ខណៈប្រហែលគ្នា ការឆ្លើយតបអំពីរបៀបកែលម្អពិន្ទុត្រូវបានដាក់បញ្ចូលគ្នា ហើយចម្លើយដែលមានញឹកញាប់ជាងគេត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងរូបខាងក្រោមនេះ។ ការជ្រើសរើសចម្លើយខាងក្រោមនេះ ក៏បានធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើភាពញឹកញាប់នៃចម្លើយ ដែលបានពីយ៉ាងហោចណាស់ភូមិចំនួនបី ក្នុងចំណោមភូមិទាំងប្រាំផងដែរ។

រូប ៤.៥: វិធីកែលម្អពិន្ទុ VRA

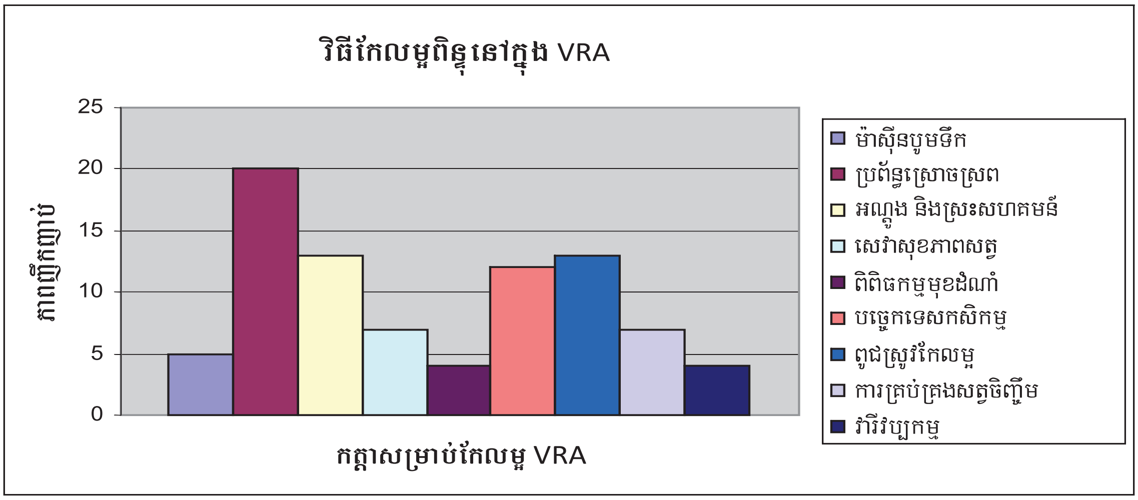

តាមលំដាប់នៃសារៈសំខាន់ កសិករនៅទឹកក្រហម មានអារម្មណ៍ថា ពិន្ទុសម្រាប់ VRA អាចកែលម្អបាន ដោយផ្តោតលើផ្នែកនានាដូចតទៅ :

១. ការស្តារឡើងវិញនូវប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ទំនប់ និងប្រឡាយ

២. ការផ្តល់លទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវកែលម្អខុសៗគ្នា អណ្តូងសហគមន៍ និងស្រះសហគមន៍

៣. ការបណ្តុះបណ្តាលអំពីបច្ចេកទេសថ្មីៗខាងកសិកម្ម

៤. ការផ្តល់សេវាកម្មសុខភាពសត្វ

៥. ការផ្តល់បច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងសត្វចិញ្ចឹម

ការផ្តោតលើធនធានទឹក ក្នុងនាមជាវិធីចម្បងនៃការកែលម្អពិន្ទុ VRA ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីឧបសគ្គចម្បងៗចំពោះការបន្សាំ ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (សូមមើលតារាងខាងក្រោម) និងចំណាប់អារម្មណ៍ជាទូទៅផងដែរថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមកលើធនធានទឹក ដូចមានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងសំណួរ ១ និង២ ។ នៅក្នុងរូបខាងលើ ទាំងក្រុមស្ត្រីនិងបុរសមកពីភូមិទាំងអស់ បានបង្ហាញថាភាពងាយរងគ្រោះនៅក្នុងភូមិរបស់ពួកគេអាចកាត់បន្ថយបាន ប្រសិនបើប្រព័ន្ធស្រោចស្រពត្រូវបានសាងសង់ ឬស្តារឡើងវិញ អាស្រ័យលើថាតើភូមិនោះមានប្រព័ន្ធស្រោចស្រពហើយឬនៅ។

ពូជស្រូវកែលម្អនិងការសង់អណ្តូងដែលមានទឹកពេញមួយឆ្នាំ និងស្រះសហគមន៍ ត្រូវបានចាត់ទុកថាមានសារៈសំខាន់ដូចគ្នា។ ទាក់ទងនឹងពូជស្រូវកសិករ បានបង្ហាញថាភាពងាយរងគ្រោះខាងកសិកម្មអាចកាត់បន្ថយបាន ប្រសិនបើពួកគាត់មានលទ្ធភាពទទួលបានពូជស្រូវដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួតជាពូជស្រូវស្រាលនិងដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់។ បច្ចេកទេសកសិកម្មលើដំណាំស្រូវ ក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាមានសារៈសំខាន់ផងដែរនៅក្នុងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ នៅទីនេះបច្ចេកទេសក៏សំដៅ

លើការពង្រីកមុខដំណាំកសិកម្មផងដែរ ដែលរួមទាំងពូជបន្លែ ដំឡូង សណ្តែក ជាច្រើនមុខនិងការគ្រប់គ្រងសត្វចិញ្ចឹម ទោះបីកសិករមិនបានកត់សម្គាល់ជាក់លាក់អំពីប្រភេទសត្វ និងវារីវប្បកម្មក៏ដោយ ។

តារាងខាងក្រោមបង្ហាញនូវការប្រៀបធៀបអំពីឧបសគ្គក្នុងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងវិធីដើម្បីកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

តារាង៤.៤: ការប្រៀបធៀបអំពីឧបសគ្គក្នុងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកសសធាតុ និងវិធីកែលម្អពិន្ទុ VRA

ឧបសគ្គ	ការកែលម្អពិន្ទុ
១. កង្វះលទ្ធភាពក្នុងការទទួលបានធនធានទឹក ។	១. សង់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ។
២. ខ្វះប្រាក់ ។	២. ផ្តល់ពូជស្រូវកែលម្អ អណ្តូង និងស្រះសហគមន៍ ។
៣. ខ្វះការគាំទ្រពី NGOs ខ្វះព័ត៌មាន និងខ្វះបច្ចេកទេសកសិកម្ម ។	៣. បច្ចេកទេសកសិកម្ម ។
	៤. សេវាកម្មសុខភាពសត្វ ការគ្រប់គ្រងសត្វចិញ្ចឹម ។

ជាការគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើល សេវាកម្មសុខភាពសត្វនិងការគ្រប់គ្រងសត្វចិញ្ចឹម ដែលជាវិធីមួយសម្រាប់កែលម្អពិន្ទុ VRA ត្រូវបានកត់សម្គាល់ដោយអ្នកភូមិត្រឹមមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ បើទោះជាកសិករមើលឃើញថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានខ្លាំងក្លាមកលើសត្វចិញ្ចឹមក៏ដោយ (សូមមើលរូបទី៤.១ និង ៤.២ ខាងលើ) ។ កង្វះការគាំទ្រខាងស្ថាប័ន និង-កង្វះប្រាក់ ដែលបានកត់សម្គាល់ថាជាឧបសគ្គក្នុងការបន្សាំ មិនត្រូវបានលើកឡើងថាជាអាទិភាពខ្ពស់ឡើយនៅទីនេះដោយសារកសិករទំនងជាមានចំណាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងបំផុតតែលើសេវាដែលផ្តល់ដោយ NGOs ជាងត្រឹមតែវត្តមាន NGOs ។ ដូចគ្នានេះដែរកសិករអាចចាប់ណាប់អារម្មណ៍លើសេវាកម្មនានា ដែលពួកគេអាចចំណាយប្រាក់ដើម្បីទិញជាងត្រឹមតែមានប្រាក់ ។

៤.៥ ការវិភាគទិន្នន័យដែលប្រមូលបាន

ការវិភាគភាពងាយរងគ្រោះ និងវិស័យនានាដែលគម្រោងអាចជួយអន្តរាគមន៍

ផ្អែកលើភាពញឹកញាប់នៃចម្លើយដែលផ្តល់ដោយក្រុមអ្នកភូមិខុសៗគ្នានៅពេលសម្ភាស ភាពងាយរងគ្រោះសំខាន់ៗពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបានធ្វើអត្តសញ្ញាណដូចខាងក្រោមនេះ :

១. ផលប៉ះពាល់មកលើធនធានទឹក

១.១ ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើធនធានទឹក

១.១.១ ទឹកសម្រាប់កសិកម្ម : ក្នុងគ្រោះរាំងស្ងួតមានឥទ្ធិពលមកលើធនធានទឹក ដោយធ្វើឱ្យបាត់បង់ធនធានទឹកដែលសត្វប្រើប្រាស់ និងកំហិតលើសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការដាំបន្លែនៅរដូវប្រាំង និងក៏រារាំងដល់ការស្រោចស្រពផងដែរនៅពេលមានកូនរដូវប្រាំង ។ ផ្ទុយទៅវិញទឹកជំនន់បានបំផ្លាញទំនប់ និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពក៏ដូចជាឥទ្ធិពលប្រហែលគ្នានឹងគ្រោះរាំងស្ងួតផងដែរ ។

១.១.២ ទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ : ក្នុងអណ្តូងរីងស្ងួតនៅក្នុងឆ្នាំរាំងស្ងួត ។ ទឹកពីស្រះនានាប្រចាំគ្រួសារ បានថយចុះទាំងបរិមាណ និងគុណភាពនៅក្នុងរដូវប្រាំង ដែលនាំឱ្យមានបញ្ហាសុខភាព ដូចជារោគរាគរូស ។

១.២ ដំណោះស្រាយរបស់កសិករ

១.២.១ ការកសាង និងស្តារប្រព័ន្ធធានាសាស្ត្រសម្រាប់ការស្រោចស្រព ទឹកសម្រាប់សត្វ និងសម្រាប់ដាំបន្លែនៅក្នុងរដូវប្រាំង ត្រូវបានកសិករទាំងអស់កត់សម្គាល់ ។

១.២.២ ម៉ាស៊ីនបូមទឹកសហគមន៍ ក៏ត្រូវបានកសិករខ្លះកត់សម្គាល់ផងដែរថាជាវិធីល្អមួយសម្រាប់កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃគ្រោះរាំងស្ងួតនៅក្នុងតំបន់នេះ ។

១.២.៣ កសិករសង្កេតឃើញថា ពួកគេមិនអាចបន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានដោយសារពួកគេខ្វះនូវអណ្តូងដែលអាចផ្គត់ផ្គង់ទឹកបានពេញមួយឆ្នាំ ។ ដូច្នេះពួកគេគិតថាការជីកអណ្តូងនិងស្រះ សម្រាប់ផ្តល់ទឹកប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ គឺជាដំណោះស្រាយមួយដ៏សមស្រប ។

១.៣ អន្តរាគមន៍របស់គម្រោង

ទោះបីគម្រោងនេះមិនមែនជាគម្រោងវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមិនអាចសាងសង់ទំនប់និងផ្លូវថ្នល់ក៏ដោយគម្រោងនេះនឹងអនុវត្តបង្ហាញពីរបៀបកសាងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដែលធន់ទ្រាំនឹងអាកាសធាតុ ដែលអាចទប់ទល់នឹងផលប៉ះពាល់ពីកំណើនគ្រោះថ្នាក់នៃអាកាសធាតុដូចជាខ្យល់ព្យុះនិងទឹកជំនន់ ។ ក្នុងន័យនេះប្រព័ន្ធអូរក្សាន្ត ត្រូវបានធ្វើអត្តសញ្ញាណនៅឃុំទឹកក្រហមសម្រាប់ការអនុវត្តបង្ហាញវិធីនេះ ។

កសិករត្រូវការម៉ាស៊ីនដើម្បីបូមទឹក ប៉ុន្តែវានឹងមិនមាននិរន្តរភាពទេសម្រាប់គម្រោងក្នុងការផ្តល់ម៉ាស៊ីនបូមទឹក ។ ជាជំនួសគម្រោងនេះនឹងពិនិត្យមើលបច្ចេកវិទ្យាសមស្រប ដែលអាចផ្តល់សេវាកម្មដូចគ្នានេះតាមថ្លៃដែលអាចជាវបាន ។ មន្ត្រីគម្រោងបានពិភាក្សាជាមួយអង្គការក្នុងស្រុកមួយចំនួន ដើម្បីពិនិត្យលទ្ធភាពសង់ប្រព័ន្ធបូមទឹកដើរដោយថាមពលខ្យល់ និងអាចជាប្រព័ន្ធបូមទឹកដើរដោយថាមពលព្រះអាទិត្យផងដែរ ។

ទាក់ទងនឹងអណ្តូង គម្រោងនេះនឹងពិគ្រោះយោបល់ជាមួយមន្ទីរអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ អំពីវិធីល្អបំផុតដែលមន្ទីរនេះអាច

ផ្តល់ទឹកស្អាតប្រកបដោយនិរន្តរភាព ។គម្រោងនេះអាចខ្វះអណ្តូងថ្មី ឬអាចរិះរកមធ្យោបាយក្នុងការនាំយកទឹកស្អាតពីភ្នំតាមការលើកស្នើដោយអ្នកភូមិខ្លះ ។ ទោះជាបែបនេះក៏ដោយ គម្រោងនេះនឹងមិនចូលរួមនៅក្នុងការសាងសង់ស្រះប្រចាំគ្រួសារឡើយ ដោយសារសកម្មភាពទាំងនេះអាចផ្តល់ផលសម្រាប់តែគ្រួសារនីមួយៗប៉ុណ្ណោះជាជាងសម្រាប់សហគមន៏ទាំងមូល លើកលែងតែក្នុងករណីដែលគម្រោងនេះត្រូវអនុវត្តបង្ហាញពីបច្ចេកវិទ្យាសមស្រប ។

២. ផលប៉ះពាល់មកលើផលិតភាពកសិកម្ម

២.១ ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើកសិកម្ម

២.១.១ កសិករភាគច្រើនចាត់ទុកគ្រោះរាំងស្ងួតថាបង្កឱ្យមានការខូចខាតជាច្រើនដល់ផលិតផលកសិកម្ម ។ ការខូចខាតនេះ រាប់បញ្ចូលការរលួយសំណាបនៅក្នុងរដូវសាបមុននឹងអាចដកទៅស្ទូង ។ គ្រោះរាំងស្ងួតនិងការបាត់បង់ទឹក នាំឱ្យមានស្រូវពុំដាក់គ្រាប់និងជាលទ្ធផលគឺបានទិន្នផលទាប ។ កសិករខ្លះក៏បានកត់សម្គាល់ផងដែរអំពីកំណើនការបំផ្លាញដំណាំដោយសារសត្វចង្រៃ ដែលជាប្រការទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

២.១.២ គ្រោះរាំងស្ងួតក៏បង្កការប៉ះពាល់មកលើដំណាំផ្សេងទៀតផងដែរ ភាគច្រើនពួកគេមិនអាចដាំដំណាំទាំងនោះបានទេនៅពេលដែលខ្វះទឹក ។

២.១.៣ កង្វះពូជក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាជាបញ្ហាមួយផងដែរនៅពេលដែលសំណាបត្រូវរលួយអស់ ពួកគេពុំមានពូជថ្មីសម្រាប់ស្ទូងឡើងវិញឡើយ ។

២.២ ដំណោះស្រាយរបស់កសិករ

២.២.១ ពិពិធកម្មដំណាំ : ការបង្កើនមុខដំណាំដែលកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការពឹងផ្អែកតែលើដំណាំស្រូវ ។ កសិករបានកត់សម្គាល់អំពីដំណាំដូចជា ដំឡូង និងបន្លែ ។ ពួកគាត់ក៏បានពោលផងដែរថា ការចិញ្ចឹមសត្វនិងត្រី គឺជាឧទាហរណ៏ផ្សេងទៀតអំពីការធ្វើពិពិធកម្មកសិកម្ម ។

២.២.២ ពង្រឹកលទ្ធភាពធ្វើកសិកម្ម : បន្ថែមលើការបង្កើនមុខដំណាំ កសិករក៏ចាប់អារម្មណ៏ផងដែរថាភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគាត់ អាចកាត់បន្ថយបានប្រសិនបើពួកគាត់បានទទួលជំនាញប្រសើរជាងមុន សម្រាប់ដាំស្រូវនិងដាំដំណាំផ្សេងទៀត និងចិញ្ចឹមសត្វ ។

២.២.៣ កែលម្អពូជស្រូវ : កសិករក៏ចាប់អារម្មណ៏ផងដែរថា ពូជស្រូវដែលបានកែលម្អ អាចកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគាត់ផងដែរ ។ នៅទីនេះ ការកែលម្អដែលបានលើកឡើង សម្តៅលើពូជដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ជាពូជស្រូវស្រាលនិងដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួត ។

២.៣ អន្តរាគមន៍របស់គម្រោង

យោបល់ខ្លះៗអំពីរបៀបកែលម្អពិន្ទុ មានបញ្ចូលទៅក្នុងសកម្មភាពដែលបានគ្រោងទុកសម្រាប់គម្រោងនេះរួចទៅហើយ ។ គម្រោងនេះបានចាប់ផ្ដើមធ្វើការពិនិត្យមើលពូជស្រូវដែលធន់នឹងភាពរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយគម្រោងនេះអាចឈានមួយជំហានបន្ថែមទៀត ដោយរួមបញ្ចូលការបង្កើនពូជនិងការជ្រើសរើសពូជ ដើម្បីឱ្យពូជដែលបានកែលម្អនោះបានដល់ដៃកសិករកាន់តែច្រើនឡើងដោយតម្លៃទាបជាងមុន ។ ការធ្វើបែបនេះនឹងអាចធ្វើឱ្យកសិករងាយទទួលបានពូជល្អជាងមុននិងបង្កើនភាពធន់នៃពូជស្រូវរបស់ខ្លួនទៅនឹងគ្រោះរាំងស្ងួតនៅក្នុងករណីយ៉ាំទឹកក្រហម ។ កសិកររាយការណ៍ថា ពួកគាត់ត្រូវទិញពូជថ្មីជារៀងរាល់បីទៅបួនឆ្នាំម្ដងដោយសារពូជដែលគាត់ទទួលបានបាត់បង់ភាពសុទ្ធនិងទិន្នផលធ្លាក់ចុះ ។ ហេតុផលដែលនាំឱ្យមានការថយចុះនេះ គឺការលាយពូជស្រូវខុសៗគ្នាពីស្រែដែលនៅជាប់គ្នា ។ ការសង្កេតដែលបានធ្វើឡើងជាមួយវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា (CARDI) អំពីពូជស្រូវបង្ហាញថាកសិករមានឆន្ទៈខ្ពស់ក្នុងការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវកែលម្អ ។ គម្រោងនេះក៏អាចស្វែងរកសំណុំលក្ខណៈដែលធ្វើឱ្យស្រូវឆាប់ផ្ដល់ផលផងដែរ ជាការបន្ថែមលើពូជស្រូវដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់ ។

លើសពីនេះ គម្រោងនេះគ្រោងធ្វើការសិក្សាវាយតម្លៃមួយអំពីការធ្វើដំណាំស្រូវដែលសមស្របបំផុតសម្រាប់តំបន់ងាយជួបប្រទះគ្រោះរាំងស្ងួត ។ ដោយផ្អែកលើរបកគំហើញនេះ គម្រោងនេះនឹងអនុវត្តសាកល្បងវិធីសាស្ត្រទាំងនេះនិងជម្រុញវិធីនានាដែលកសិករលើកស្នើឡើង ។ លើសពីនេះនៅពេលដែលគម្រោង កំពុងអនុវត្តក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយកម្មវិធី កែលម្អជីវភាពរស់នៅតាមជនបទនៃ IFAD/UNDP សេវាកម្ម ផ្សព្វផ្សាយអំពីទម្លាប់ល្អសម្រាប់ធ្វើស្រែ និងដំណាំផ្សេងទៀតនិងបន្លែ ក៏អាចធ្វើបានផងដែរ តាមរយៈជំនួយពីកម្មវិធី RULIP ដែលបានចូលរួមរួចមកហើយនៅក្នុងសកម្មភាពខ្លះៗទាំងនេះ ។

៣. ផលប៉ះពាល់មកលើសុខភាពសត្វនិងមនុស្ស

៣.១ ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសុខភាព

៣.១.១ សត្វ : កសិករភាគច្រើនបំផុតមានចំណាប់អារម្មណ៍ថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (គ្រោះរាំងស្ងួត) ធ្វើឱ្យសត្វឈឺ ។ ទោះបីមានការសិក្សាជាច្រើនអំពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើកសិកម្មនិងសុខភាពមនុស្សក៏ដោយ មានការសិក្សាត្រឹមបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសត្វចិញ្ចឹម ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងតំបន់គោលដៅ ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃគ្រោះរាំងស្ងួតបានបង្ហាញជាអាទិភាពខ្ពស់នៅក្នុងចម្លើយទាំងពីស្ត្រី និងបុរស ។ ជម្ងឺនានាដែលកសិករបានលើកឡើងរួមមាន ជម្ងឺញូកាស់ (newcastle) នៅលើសត្វមាន់ អ៊ុតក្ដាម និងរោគសារទឹកនៅលើសត្វគោនិងក្របី ។

៣.១.២ មនុស្ស : ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានឥទ្ធិពលមកលើសុខភាពមនុស្ស ក្រោមទម្រង់ជារោគរាគរូស ឈឺពោះ ។ល។ កសិករបានបញ្ជាក់ថាបញ្ហាសុខភាពមនុស្សកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ដោយសារតែកង្វះខាតមណ្ឌលសុខភាព និងថ្នាំពេទ្យ ។

៣.២ ដំណោះស្រាយរបស់កសិករ

៣.២.១ មណ្ឌលសុខភាព : កសិករចាប់អារម្មណ៍ថា សុខភាពរបស់ពួកគាត់អាចកែលម្អបាន ប្រសិនបើមានការសាងសង់មណ្ឌលសុខភាពនៅក្នុងកន្លែងរបស់ពួកគាត់ ។

៣.២.២ អនាម័យ : ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កសិករខ្លះអាចមើលឃើញមូលហេតុដើមនៃភាពទន់ខ្សោយនៃសុខភាពមនុស្សដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបានស្នើសុំឱ្យមានធុងចម្រោះទឹកដើម្បីសម្អាតទឹករបស់ពួកគេ អណ្តូងទឹកស្អាត បង្គន់អនាម័យ និងការផ្សព្វផ្សាយអំពីការថែរក្សាសុខភាព ។

៣.២.៣ សត្វដែលធន់នឹងជម្ងឺ : ទាក់ទងនឹងសុខភាពសត្វ កសិករបានស្នើសុំឱ្យមានសត្វដែលធន់នឹងជម្ងឺ ។ មាន់និងជ្រូក ជាពពួកសត្វភាគច្រើនដែលបានចិញ្ចឹមនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ បើទោះជាមានគោនិងក្របីខ្លះៗដែរ ក៏ដោយ ។

៣.២.៤ ការគ្រប់គ្រងសត្វចិញ្ចឹម : លើសពីនេះ កសិករក៏បានស្នើសុំឱ្យមានបុគ្គលិកសុខភាពសត្វប្រចាំភូមិ និងកម្មវិធីផ្តល់ថ្នាំបង្ការថែមទៀតផងដែរ ។

៣.៣ អន្តរាគមន៍របស់គម្រោង

គម្រោងពុំមានមូលនិធិគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់សង់មណ្ឌលសុខភាព ឬផ្តល់ជំនាញបច្ចេកទេសសេវាសុខភាព ឡើយ ដូច្នេះគម្រោងនេះមិនអាចឆ្លើយតបនឹងសំណើនេះបានឡើយ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គម្រោងនេះអាចពិនិត្យមើលលទ្ធភាពក្នុងការផ្តល់ធុងចម្រោះទឹកនិងទឹកស្អាត ដូចបានពិភាក្សាខាងលើនៅក្នុងផ្នែកស្តីពីទឹក ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ជាជាងផ្តល់ធុងចម្រោះដោយឥតគិតថ្លៃ គម្រោងនេះអាចផ្សារភ្ជាប់ការចែកចាយធុងចម្រោះជាមួយក្រុមសន្សំប្រាក់ ។ ដូច្នេះសាច់ប្រាក់ដែលបានពីការលក់ធុងចម្រោះ រួមចំណែកទៅក្នុងមូលនិធិសន្សំ ។ គម្រោងនេះនឹងពិភាក្សាបន្ថែមទៀតជាមួយដៃគូ គម្រោងនៅថ្នាក់ខេត្ត ថាតើគម្រោងនេះគួរតែចូលរួមនៅក្នុងការអប់រំសុខភាពដែរឬទេ ដោយសារដៃគូសហការមិនមាន ជំនាញលើផ្នែកសុខភាពសាធារណៈ ។ ជម្រើសមួយផ្សេងទៀតអាចជាការផ្សារភ្ជាប់កសិករជាមួយ NGOs ដែលចូលរួមនៅក្នុងជំនាញនេះ ។ កសិករបាននិយាយថាមានអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន បានផ្តល់នូវសេវាកម្មផ្នែកសុខភាពនិងអនាម័យដូចជា ថ្នាំពេទ្យ បង្គន់ ធុងចម្រោះ ការអប់រំសុខភាព រួមទាំងបានផ្តល់សេវាកម្មកសិកម្មផងដែរ ដូចជាផ្តល់ពូជបន្លែ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលពីការគ្រប់គ្រងសត្វចញ្ចឹមជាដើម ។

ទាក់ទងនឹងសុខភាពសត្វ គម្រោងនេះនឹងសហការជាមួយ RULIP អំពីវិធីដើម្បីកែលម្អសេវាកម្មលើសុខភាពសត្វ ។ RULIP ចូលរួមនៅក្នុងកម្មវិធីចិញ្ចឹមជីវិតនៅជនបទ ដែលរួមបញ្ចូលការគ្រប់គ្រងសត្វចិញ្ចឹម (ចិញ្ចឹមមាន់ និងជ្រូក) សកម្មភាពទាំងនេះអាចពង្រីកទៅក្នុងតំបន់នានាក្រោមគម្រោងបន្តពី NAPA ។

៩. ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ

បើទោះបីជាឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើធនធានធម្មជាតិដូចជាព្រៃឈើ មិនត្រូវបានគេលើកឡើងមកពិភាក្សាក៏ដោយ ក៏កសិករបានសង្កត់ធ្ងន់ពីសារៈសំខាន់នៃព្រៃឈើក្នុងការឆ្លើយតបនឹងឥទ្ធិពលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែរ ។

៩.១ ដំណោះស្រាយរបស់កសិករ

៩.១.១ ព្រៃការពារត្រូវបានកសិករពីភូមិទឹកក្រហម និងភូមិចាត់តាំង កត់សម្គាល់ថាជាវិធីមួយដែលកសិករអាចទប់ទល់នឹងផលប៉ះពាល់ពីគ្រោះរាំងស្ងួតមកលើផលិតកម្មដំណាំ ។ នៅពេលដែលខ្វះស្បៀងអាហារ កសិករចូលទៅក្នុងព្រៃដើម្បីស្វែងរកផ្តៅ ត្រពាំង ផ្លែឈើ សម្រាប់ជាអាហារនិងដើម្បីលក់ ។

៩.១.២ កសិករមានអារម្មណ៍ថា ភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគេអាចកាត់បន្ថយបាន ប្រសិនបើពួកគេដាំដើមឈើឡើងវិញ និងគ្រប់គ្រងព្រៃឈើបានប្រសើរជាងមុន ។

៩.២ អន្តរាគមន៍របស់គម្រោង

ព្រៃឈើអាចផ្តល់ផលិតផលនិងសេវាកម្មជាច្រើនដែលអាចជួយសហគមន៍ដែលរស់នៅក្នុងនិងជុំវិញព្រៃឈើដើម្បីទប់ទល់នឹងផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ពួកគេអាចបំពេញបន្ថែមលើរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ខ្លួនពីកសិកម្ម តាមរយៈផលិតផលពីព្រៃឈើសម្រាប់ជាអាហារនិងប្រាក់ចំណូល ឬកាន់តែមានសារៈសំខាន់នៅពេលដែលរបរចិញ្ចឹមជីវិតបឋម (កសិកម្ម) របស់ពួកគេមិនផ្តល់ផល ។ លើពីនេះព្រៃឈើមានតួនាទីដ៏សំខាន់នៅក្នុងការផ្តល់សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដូចជានិយ័តកម្មវដ្តទឹកនិងទឹកជម្រាល និងកិច្ចការពារដី ដែលមានឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់មកលើកសិកម្ម ប្រសិនបើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនានារងការរំខានឬខូចខាតដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ការថយចុះនៃផលិតផលនិងសេវាពីព្រៃឈើ អាចមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានមកលើសហគមន៍ និងបង្កើនភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគេដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ដូច្នេះសកម្មភាពនៃគម្រោងនេះត្រូវតែគិតបញ្ចូលអំពីសារៈសំខាន់ដែលព្រៃការពារមានផ្តល់ឱ្យ នៅក្នុងការទ្រទ្រង់របរចិញ្ចឹមជីវិតជំនួសនិងសេវាកម្មបរិស្ថាន ធៀបនឹងផលិតភាពកសិកម្ម ដោយធានាថាព្រៃឈើនានាត្រូវបានថែរក្សា និងការពារ ។

គម្រោងនេះអាចឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើនេះ ដោយសហការជាមួយគម្រោងផ្សេងទៀតដែលទទួលមូលនិធិពី UNDP និងដែលកំពុងអនុវត្តនៅក្នុងឃុំដូចគ្នានេះ ។ តំបន់អភិរក្សតាមរយៈការគ្រប់គ្រងតំបន់ទេសភាព (CALM) ដែលអនុវត្តដោយអង្គការអភិរក្សសត្វព្រៃ (WCS) ក្នុងបំណងឆ្លើយតបទៅនឹងការគំរាមកំហែងមកលើជីវៈចម្រុះសំខាន់ៗនៅក្នុងតំបន់ ខ្ពង់រាបខាងជើងនិងផ្តោតលើគោលបំណងសំខាន់ៗចំនួនបី :

១. ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងជីវៈចម្រុះដោយរដ្ឋាភិបាលនៅតាមទីតាំងសំខាន់ៗ

២. រួមបញ្ចូលការពិចារណាអំពីជីវៈចម្រុះទៅក្នុងការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីនៅថ្នាក់ខេត្ត និង

៣. បង្កើតការលើកទឹកចិត្តសម្រាប់សហគមន៍នានា និងជំនួញក្នុងមូលដ្ឋាន ដើម្បីទ្រទ្រង់ដល់ការអភិរក្ស

ការពិភាក្សាបន្ថែមទៀតជាមួយក្រុមការងារគម្រោងនិងបុគ្គលិក គម្រោង CALM អាចបង្ហាញពីវិធីមួយ ដើម្បីសហការលើការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ។

៥. ការរកឃើញនៅក្នុងឃុំបុសលាវ ខេត្តក្រចេះ

ខេត្តក្រចេះត្រូវបានគេស្គាល់ថាធ្លាប់រងគ្រោះដោយសារទឹកជំនន់និងខ្យល់ព្យុះ ប៉ុន្តែខេត្តនេះក៏កំពុងជួបប្រទះនូវគ្រោះរាំងស្ងួតញឹកញាប់ជាងមុនផងដែរ ។

៥.១ សាវតា

ឃុំបុសលាវជាឃុំមួយនៅជាប់តាមបណ្តោយទន្លេមេគង្គ ចម្ងាយ ១០គ.ម ពីក្រុងក្រចេះ ស្ថិតនៅក្នុងស្រុកចិត្របុរី មានព្រំប្រទល់ខាងជើងជាប់ព្រៃកទេ និងរកាកណ្តាល ខាងត្បូងទល់ឃុំកញ្ជរ មានផ្ទៃដីសរុបប្រមាណ ៧.៧២៨ ហ.ត ។ ឃុំបុសលាវ ចែកចេញជា៨ភូមិគឺ ភូមិបុសលាវក្រោម បុសលាវលើ ល្វាទង ព្រះគន្លង ព្រៃកតាអាំ ព្រៃកកូវ ព្រៃកតា និងភូមិតាលួស ។ ឃុំបុសលាវ មានប្រជាពលរដ្ឋសរុប ១.៨៤២ គ្រួសារ ស្មើនឹង៧.៣៦៤នាក់ (ស្រី ៣.៥៦៩នាក់) ។ នៅក្នុងការវាយតម្លៃ VRA នេះមានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ២៥៣នាក់ ស្មើនឹង ៣.៥ ភាគរយនៃប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំ ។ ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនប្រកបរបរកសិកម្ម ដាំដំណាំ ធ្វើស្រូវប្រាំងដោយប្រើប្រាស់ទឹកស្រោចស្រពពីបឹងជាច្រើន និងពីទំនប់ ព្រែក ទន្លេមួយចំនួនផងដែរ ។ ប្រាក់ចំណូលបន្ទាប់បន្សំផ្សេងៗទៀតរួមមានពីដំណាំរួមផ្សំដូចជាពោត ការនេសាទ ការចិញ្ចឹមសត្វជាដើម ។

មុនពេលធ្វើ VRA ការវិភាគនិន្នាការត្រូវបានធ្វើ ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណមើលថាតើប្រជាពលរដ្ឋបានកត់សម្គាល់នូវការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុនៅក្នុងអំឡុងពេលមួយ និងកំណត់ផងដែរគ្រោះភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុណាមួយ ដែលបានប៉ះពាល់ប្រជាពលរដ្ឋបំផុតនៅក្នុងឃុំបុសលាវ ។ ការវិភាគនិន្នាការបានកំណត់គ្រោះរាំងស្ងួត ទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្យុះ ជាការគំរាមកំហែងដ៏ចម្បងចំពោះជីវភាពរស់នៅរបស់ពលរដ្ឋនៅក្នុងឃុំ ។

៥.២ ការវិភាគនិន្នាការនិងប្រភេទហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

អ្នកភូមិឃុំបុសលាវ បានធ្វើបង្ហាញពីគ្រោះមហន្តរាយចម្បង១ចំនួនបី ដែលមានផលប៉ះពាល់មកលើអាយុជីវិតនិងរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគាត់ ដូចជាការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរឹលគុណភាពដីគឺជាបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរ ដែលធ្វើឱ្យដីបាត់បង់ជីជាតិទន្ទឹមនឹងការរំលោភយកដីធ្លីនិងការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិដោយទូលំទូលាយ ដែលកំពុងធ្វើឱ្យបាត់បង់មូលធនធម្មជាតិជាបន្តទៀត ។

គ្រោះទឹកជំនន់ : ភាពញឹកញាប់និងរយៈពេលជំនន់នៅក្នុងភូមិគោលដៅមានកម្រិតខ្ពស់ ប៉ុន្តែទំនងជានៅមានកម្រិតថេរចាប់តាំងពីទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៨០មក ។ និយាយម្យ៉ាងទៀតថា កសិករមិនបានកត់សម្គាល់អំពីកំណើនធំដុំនៃទឹកជំនន់ឡើយនៅក្នុងរយៈពេល ៣០កន្លងមកនេះ ។ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទឹកជំនន់បានបង្កផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមកលើការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគាត់ ដោយបំផ្លាញដំណាំ ។ នៅកន្លែងនេះកសិករបានកត់សម្គាល់ដូចជាករណីទឹកជំនន់ដែរ ផលប៉ះពាល់មកលើដំណាំមានកម្រិតខ្ពស់ ប៉ុន្តែមានកម្រិតថេរនៅក្នុងបណ្តាឆ្នាំកន្លងទៅ ។ និយាយម្យ៉ាងទៀតថាផលប៉ះពាល់មកលើដំណាំមានកម្រិតខ្ពស់ ប៉ុន្តែមានកម្រិតដូចគ្នានៅក្នុងរយៈពេល ២០ឆ្នាំកន្លងមកនេះ ។ បន្ថែមលើការបំផ្លាញដំណាំ ទឹកជំនន់ក៏ធ្វើឱ្យផ្លូវថ្នល់មិនអាចធ្វើដំណើរបានផងដែរ ដែលរវាំខានដល់ការធ្វើដំណើររបស់កសិករនិងសិស្សទៅសាលារៀន ។ ទឹកជំនន់កំណាច ក៏បំផ្លាញផ្ទះនិងសត្វរបស់ពួកគេផងដែរ ហើយទាំងមនុស្ស និងសត្វត្រូវបានជម្លៀសទៅទីទួលសុវត្ថិភាពដោយប្រើប្រាស់ទូក ។

គ្រោះរាំងស្ងួត : ភាពញឹកញាប់និងរយៈពេលរាំងស្ងួត ត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាកំពុងកើនឡើងនៅក្នុងអំឡុងពេល៣០ឆ្នាំកន្លងមកនេះ ។ ផលប៉ះពាល់ពីគ្រោះរាំងស្ងួតមកលើដំណាំ ក៏ឆ្លុះបញ្ចាំងពីកំណើនភាពញឹកញាប់ និងរយៈពេលនៃការរាំងស្ងួតផងដែរ ។ នៅក្នុងភូមិខ្លះ ផលប៉ះពាល់ពីគ្រោះរាំងស្ងួតមកលើដំណាំ មានកម្រិតខ្ពស់ដូចជាផលប៉ះពាល់ពីទឹកជំនន់ដែរ ហើយនៅក្នុងភូមិខ្លះទៀតផលប៉ះពាល់ដោយគ្រោះរាំងស្ងួតអាចខ្ពស់ជាងដោយទឹកជំនន់ទៀតផង ។ គួរកត់សម្គាល់ថា ភូមិទាំងអស់បានកត់សម្គាល់អំពីផលប៉ះពាល់នៃទឹកជំនន់មកលើដំណាំថាមានកម្រិតខ្ពស់ខ្លាំងណាស់នៅក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ហើយប្រការនេះអាចកើតឡើងក្រោមឥទ្ធិពលនៃគ្រោះរាំងស្ងួត ដែលបានជួបប្រទះនៅក្នុងឆ្នាំ២០១១នេះ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ របកគំហើញទាំងនេះពិតជា-មាន ការពាក់ព័ន្ធជាមួយការសន្មត ដែលថាភាពធន់ទ្រាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានកើតមាននៅខេត្តក្រចេះសម្រាប់លក្ខខណ្ឌនៃទឹកជំនន់ ហើយភាពធន់ទ្រាំនឹងគ្រោះរាំងស្ងួតបានកើតមាននៅខេត្តព្រះវិហារ ។ នៅក្នុងករណីនេះ គម្រោងនេះត្រូវចូលរួមនៅក្នុងសកម្មភាពនានាដែលនាំយកសមត្ថភាពបន្សាំទៅនឹងទាំងទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួតនៅក្នុងខេត្តក្រចេះ ។

ខ្យល់ព្យុះ : ខ្យល់ព្យុះ ក្រោមរូបភាពជាភ្លៀងធ្លាក់យ៉ាងខ្លាំង និងមានខ្យល់ខ្លាំង ក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ដោយភូមិខ្លះ១ផងដែរថាជាគ្រោះមហន្តរាយអាកាសធាតុ ដែលមានឥទ្ធិពលមកលើការរស់នៅរបស់ពួកគេ ។ មិនដូចករណីទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួតឡើយ អ្នកភូមិមិនត្រូវបានស្នើសុំឱ្យចាត់ជាលំដាប់នូវភាពញឹកញាប់នៃព្យុះឡើយ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ពួកគេបានកត់សម្គាល់ថា ព្យុះបានបំផ្លាញផ្ទះសម្បែង និងនាំយកទៅជាមួយនូវទូករបស់ពួកគេ ។

៥.៣ ហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងឃុំបុសលាវ

សំណួរទី ១- តើអ្នកជួបប្រទះបញ្ហាអ្វីខ្លះ នៅពេលមានភាពរាំងស្ងួត? តើវាប៉ះពាល់ដល់ការរស់នៅរបស់អ្នកដូចម្តេចខ្លះ?

ផ្អែកលើកលទ្ធផល ចម្លើយដែលផ្តល់អោយដោយក្រុមស្ត្រី និងបុរស ពុំមានភាពខុសគ្នាខ្លាំងទេ។ ផ្នែក៦ (តាមលំដាប់នៃភាពសំខាន់) ត្រូវបានកំណត់ ដែលមានឥទ្ធិពលខ្លាំងដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេសដោយគ្រោះរាំងស្ងួត និងការអូសបន្លាយនៃភាពរាំងស្ងួត :

១. ការខូចខាតដំណាំស្រូវ

២. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើសុខភាពមនុស្ស

៣. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន លើសុខភាពសត្វ

៤. ខូចខាតដំណាំដទៃទៀត

៥. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើធនធានទឹកសម្រាប់ធារាសាស្ត្រ

៦. ខូចហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (ទំនប់ និងផ្លូវថ្នល់)

រូបភាពទី៥.១ : ឥទ្ធិពលបច្ចុប្បន្ននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងឃុំបុសលាវ

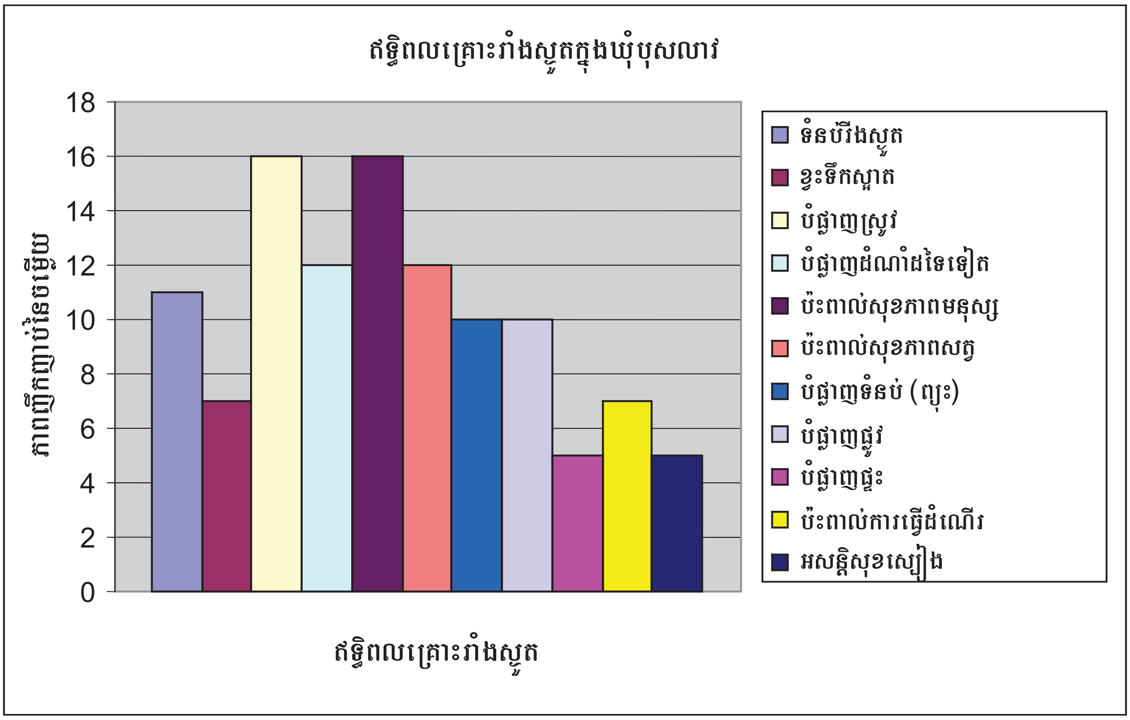

ដូចដែលបានបង្ហាញក្នុងរូបខាងលើក្រុមបុរសនិងស្ត្រីនៅក្នុងភូមិទាំង៨គិតថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺជាការគម្រាមកំហែងមួយដ៏ចម្បងទៅដល់ទិន្នផលស្រូវនិងសុខភាពមនុស្ស។ កសិករបានលើកឡើងថាគ្រោះរាំងស្ងួតធ្វើឱ្យសំណាបខ្លោចនិងងាប់ ចំណែកឯ ទឹកជំនន់រម្លើង និងបំផ្លាញសំណាបនៅក្នុងស្រែ។ លើសពីនេះ គ្រោះរាំងស្ងួតនៅចំពេលដែលស្រូវកំពុងឡើងខ្លួនបានប៉ះពាល់ការរីកលូតលាស់នៃគ្រាប់ស្រូវដែលនាំឱ្យទិន្នផលស្រូវមានការធ្លាក់ចុះ។ ចំណែកឯបញ្ហាសុខភាព មនុស្សវិញ កសិករសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើទឹកជំនន់ដែលជាមូលហេតុនាំឱ្យមានការកើនឡើងនៃជម្ងឺគ្រុនចាញ់និងគ្រុនឈាម ដែលជម្ងឺទាំងពីរនេះចម្លងពីសត្វមូស។ ចំណុចទី២ ដែលប៉ះពាល់ដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺសុខភាពសត្វនិងបំផ្លាញនូវផលដំណាំដទៃទៀត។ ចំពោះផលដំណាំ កសិករបានលើកឡើងថាគ្រោះរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់ បានបំផ្លាញ បន្លែ ពោត ល្ងនិងចេក ដែលបានដាំនៅក្នុងតំបន់គោលដៅ។ គ្រោះរាំងស្ងួត និងកម្តៅខ្លាំងបានធ្វើឱ្យគោ ក្របី ជ្រូក មាន់ ទា ឈឺនិងងាប់កាន់តែច្រើន។ លើសពីនេះ ទឹកជំនន់និងខ្យល់ព្យុះ ក៏បានហូរនិងបក់គួចយកសត្វពាហនៈជាពិសេសនៅតំបន់ដែលកសិករពុំមានទីទួលជាជម្រកដល់សត្វទាំងនោះ។

ចំណុចទី៣ ដែលប៉ះពាល់ខ្លាំងដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺធនធានទឹក។ ទោះបីជាខេត្តក្រចេះមានបឹងធម្មជាតិ និងទំនប់មួយចំនួនក៏ដោយ គ្រោះរាំងស្ងួតបានធ្វើធនធានទឹករីងស្ងួត។ កសិករខ្លះបាននិយាយថា ទំនប់មានការរីងស្ងួតដោយសារតែវាមានជម្រៅរាក់ពេក ដោយមានការហូរចូលនូវដីល្បាប់ ដែលមូលហេតុមក ពីមានការកាប់ព្រៃឈើ។ទំនប់ដែលរាក់ជាងមុនអាចស្តុកទឹកតិចជាងមុន ហើយរីងស្ងួតនៅក្នុងពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួតនិងក្នុងរដូវប្រាំង។ ចំណុចទី៤ គឺគ្រោះទឹកជំនន់បានបំផ្លាញហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទនៅក្នុងតំបន់គោលដៅ។ ទំនប់ ផ្លូវថ្នល់ រួមទាំងផ្ទះប្រជាពលរដ្ឋផងត្រូវបានបំផ្លាញ។ ទំនប់ដែលខូចខាត មិនអាចស្តុកទឹកបានរីឯផ្លូវថ្នល់ដែល លិចលង់បានក្លាយជាឧបសគ្គ ដល់ការធ្វើដំណើររបស់កុមារទៅសាលារៀន និងដល់កសិករក្នុងការនាំទំនិញទៅលក់នៅទីផ្សារ។

ចម្លើយនៅក្នុងការវាយតម្លៃ VRA ចំពោះសំណួរទី១នេះ បានបង្ហាញពីគំនិតខុសគ្នារវាងក្រុមបុរសនិងស្ត្រី ចំពោះឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅលើប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ សុខភាពសត្វ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័នជនបទ។ ក្រុមបុរសគិតថាការប្រែប្រួល-អាកាសធាតុ ជាពិសេសគ្រោះរាំងស្ងួតបានធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្ររាំងស្ងួតនៅក្នុងតំបន់គោលដៅ។ លើសពីនេះ មានបុរសច្រើនជាងស្ត្រីគិតថា គ្រោះរាំងស្ងួតនិងកម្តៅបានធ្វើឱ្យសត្វឈឺនិងងាប់។ ដោយឡែកក្រុមស្ត្រីវិញនិយាយថា ទឹកជំនន់និងខ្យល់ព្យុះ គឺជាមូលហេតុបំផ្លាញនូវប្រព័ន្ធប្រឡាយទឹក ផ្លូវថ្នល់ និងផ្ទះសម្បែង។

តារាង ៥.១: តារាងសង្ខេបពីចម្លើយដែលឆ្លើយញឹកញាប់សម្រាប់សំណួរទី១

ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយអវិជ្ជមាន	សំណួរទី១	ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយវិជ្ជមាន
១. ការរលួយសំណាប ស្រូវ និងដំណាំផ្សេងទៀត ដោយសារតែទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងការបំផ្លាញ ដោយសត្វល្អិត។ ២. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានមកលើសុខភាពប្រជាជន។ ៣. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានមកលើសុខភាពសត្វ។ ៤. ធនធានទឹករីងស្ងួត ដែលមានឥទ្ធិពលមកលើបរិមាណនិងគុណភាពទឹកសម្រាប់ការស្រោចស្រព និងការប្រើប្រាស់តាមគ្រួសារ។ ៥. ការខូចខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (ទំនប់និងផ្លូវថ្នល់)។ ៦. ការខូចខាតផ្ទះ និងបាត់បង់ទូក ដោយសារខ្យល់ព្យុះ។ ៧. គ្មានពូជសម្រាប់ស្ទូង ក្រោយគ្រោះរាំងស្ងួត និងជំនន់។ ៨. ប្រជាជន សិស្សសាលា និងសត្វមិនអាចធ្វើដំណើរបានដោយសារតែទឹកជំនន់។	តើអ្នកបានជួបប្រទះឃើញអ្វី បណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ? និងតើវាមានឥទ្ធិពលអ្វីខ្លះមកលើការរស់នៅរបស់អ្នក? ពិន្ទុ ៣.៨៧ ធ្វើបែបណាដើម្បីអាចកែលម្អពិន្ទុនេះ? ១. ស្តារ/សាងសង់ទំនប់ និងស្រះសម្រាប់ស្រោចស្រពនៅពេលរាំងស្ងួត។ ២. ជួសជុលផ្លូវថ្នល់ និងស្ពានឡើងវិញ។ ៣. ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការដាំដំណាំ និងធ្វើសួនបន្លែ។ ៤. បង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានពូជស្រូវស្រាល ដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ និងធន់នឹងភាពរាំងស្ងួត។ ៥. ផ្សព្វផ្សាយអំពីការចិញ្ចឹមសត្វនិងត្រី។ ៦. ផ្តល់ធុងចម្រោះ។ ៧. បង្កើនការផ្តល់សេវាកម្មសុខភាពសត្វនិងចាក់ថ្នាំ បង្ការ (VAHW)។	១. មានបុគ្គលិកសុខភាពសត្វតាមភូមិខ្លះៗ (VAHW)។ ២. មាន NGOs ជាច្រើនដែលធ្វើការនៅក្នុងតំបន់គោលដៅដោយដោះស្រាយកង្វល់ទាំងនេះខ្លះៗ។ ៣. មានមណ្ឌលសុខភាព ទោះបីខ្លះស្ថិតនៅឆ្ងាយក៏ដោយ។ ៤. ភូមិខ្លះបានទទួលថ្នាំបង្ការ ជម្រក និងមានទីទួលសុវត្ថិភាព។ ៥. មានទំនប់ និងបឹងជាច្រើន។ ៦. កសិករបានទទួលពូជ និងសេវាកម្មផ្សព្វផ្សាយពីមន្ទីរកសិកម្មខេត្ត។

ផ្នែកកណ្តាលនៃតារាង បង្ហាញពីពិន្ទុ VRA ចំនួន ៣.៨៧ សម្រាប់សំណួរទី១ នៅលើមាត្រដ្ឋាន ១ ដល់៥។ នៅខាងក្រោម-ពិន្ទុនោះ ទម្រង់ហាស់ បង្ហាញពីគំនិតរបស់កសិករក្នុងការកែលម្អពិន្ទុ ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។ ចម្លើយសង្ខេបអំពីពិន្ទុនៃសំណួរទី ១ ទី២ និងទី៣ រួមទាំងចម្លើយវិជ្ជមានអំពីឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបានពិភាក្សានៅផ្នែកខាងក្រោម។

សំណួរទី២ : តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើគ្រោះរាំងស្ងួតកើតញឹកញាប់ទ្វេរដង? តើវាប៉ះពាល់អ្នកនិងសហគមន៍របស់អ្នកយ៉ាងដូចម្តេច?

សំណួរទី២ ព្យាយាមកំណត់ថាតើការរស់នៅនិងជីវភាពរស់នៅនឹងទទួលរងឥទ្ធិពលយ៉ាងដូចម្តេច ប្រសិនបើមានការកើនឡើងនូវគ្រោះថ្នាក់ និងភាពញឹកញាប់នៃគ្រោះភ័យអាកាសធាតុដូចជាគ្រោះទឹកជំនន់និងរាំងស្ងួត ។ នៅក្នុងលំដាប់នៃភាពសំខាន់ កសិករមានអារម្មណ៍ថាការកើននូវគ្រោះរាំងស្ងួត នឹងមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន លើផ្នែកនានាដូចខាងក្រោម :

១. ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើសុខភាពមនុស្ស និងសត្វ

២. ប្រជាពលរដ្ឋកាន់តែជួបកង្វះខាតស្បៀងកាន់តែខ្លាំង ដោយសារទិន្នផលស្រូវកាន់តែថយចុះ

៣. កាត់បន្ថយចំណូល ដោយសារទិន្នផលស្រូវកាន់តែថយចុះ

៤. កាន់តែខ្វះខាតទឹកសម្រាប់មនុស្ស និងសត្វ

រូបភាពទី៥.២ : ឥទ្ធិពលនៃកំណើនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

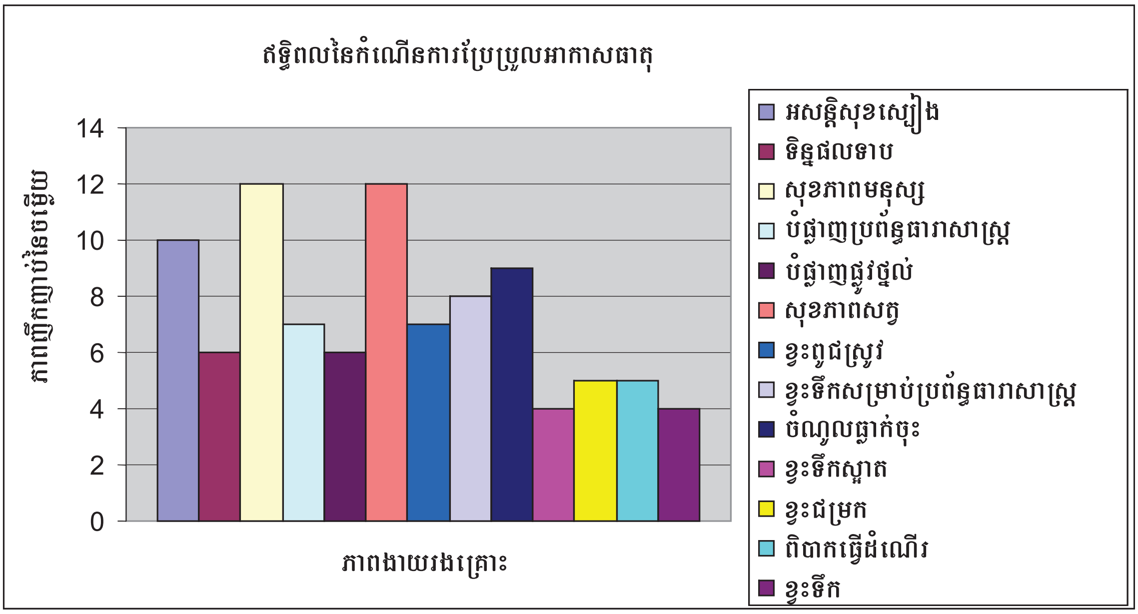

រូបខាងលើបង្ហាញពីឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ទីមួយអ្នកភូមិបានដាក់ពិន្ទុខ្ពស់ជាងគេចំពោះទឹកជំនន់និងគ្រោះរាំងស្ងួត ដែលកើតចេញពីឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយបានបំផ្លាញសុខភាពមនុស្សនិងសត្វ ។ ទីពីរ គឺកសិករបានប្រមើមើលថានឹងមាននូវបញ្ហាសន្តិសុខស្បៀង ប្រសិនបើមានការកើនឡើងនូវចំនួន គ្រោះទឹកជំនន់និងរាំងស្ងួតដែលកើតចេញពីការប្រែ-ប្រួលអាកាសធាតុ ។ មូលហេតុនៃអសន្តិសុខស្បៀង គឺបណ្តាលមកពីការធ្លាក់ចុះនៃទិន្នផលស្រូវ ។ ទីបី គឺការធ្លាក់ចុះនៃទិន្នផលស្រូវនេះក៏ធ្វើឱ្យប្រាក់ចំណូលរបស់ពួកគេ ធ្លាក់ចុះផងដែរ ។ ទីបួន កសិករក៏គិតឃើញផងដែរថា ធនធានទឹកសម្រាប់ការដាំដំណាំ នឹងកាន់តែខ្សត់ទៅ ប្រសិនបើមានគ្រោះរាំងស្ងួតកើតឡើងនោះ ។

នៅក្នុងចម្លើយរបស់កសិករ បុរសនិងស្ត្រី គឺមានភាពខុសប្លែកគ្នាទៅតាមលក្ខណៈយេនឌ័រ ។ ឧទាហរណ៍ ក្រុមស្ត្រីមកពីភូមិចំនួន៤ បានគិតថាការកើនឡើងនៃចំនួនគ្រោះធម្មជាតិ អាចធ្វើឱ្យខ្វះទឹកសម្រាប់ការប្រើប្រាស់របស់មនុស្សនិងសត្វ ។ ដោយឡែកក្រុមកសិករពុំបានលើកឡើងពីបញ្ហានេះទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ក្រុមបុរស មើលឃើញ អំពីបញ្ហាទាក់ទងនឹងជម្រកសត្វ ដូចជាការស្វែងរកទីទួលនៅពេលមានគ្រោះទឹកជំនន់កើនឡើងញឹកញាប់ទៅវិញ ។ ចំពោះបញ្ហាជម្រកសត្វនេះមានស្ត្រីតែមួយក្រុមគត់ដែលចាត់ទុកថាវាជាបញ្ហា ។

តារាង ៥.២: តារាងសង្ខេបពីចម្លើយដែលឆ្លើយញឹកញាប់សម្រាប់សំណួរទី២

ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយអវិជ្ជមាន	សំណួរទី២	ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយវិជ្ជមាន
១. ធនធានទឹកកាន់តែរីងស្ងួត ដែលនាំឱ្យខ្វះទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រព និងការថយចុះគុណភាពទឹកក្នុងមូលដ្ឋាន សម្រាប់ការស្រោចស្រព និងប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ ។ ២. ការខូចខាតដំណាំកាន់តែច្រើន នាំឱ្យមានទិន្នផលទាប ខ្វះស្បៀង ខ្វះប្រាក់ និងជាប់បំណុល ។ ៣. សុខភាពរបស់មនុស្សកាន់តែច្រើននឹងរងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន ។ ៤. សុខភាពសត្វនឹងរងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន ។ ៥. តម្រូវការជម្រកកាន់តែច្រើនសម្រាប់ភៀសខ្លួននៅពេលមានជំនន់ ។	តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើគ្រោះរាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់ កាន់តែអាក្រក់? ពិន្ទុ ៤.៧៥ ធ្វើបែបណាដើម្បីអាចកែលម្អពិន្ទុនេះ? ១. ស្ពាន/សង់ទំនប់ និងស្រះសម្រាប់ស្រោចស្រព ។ ២. បង្កើនការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវស្រាល ដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ និងធន់ចំពោះភាពរាំងស្ងួត ។ ៣. ផ្តល់បច្ចេកទេសដាំបន្លែ ចិញ្ចឹមសត្វ និងវារីវប្បកម្ម ។ ៤. ផ្តល់កូនត្រី ពូជសត្វ និងបន្លែ ដែលធន់ទ្រាំនឹងអាកាសធាតុ ។	១. មាន NGOs ជាច្រើននៅក្នុងតំបន់គោលដៅ ដែលធ្វើការដោះស្រាយកង្វល់ទាំងនេះខ្លះៗ ។ ២. មានការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាលតាមរយៈ មន្ទីរកសិកម្ម មន្ទីរធនធានទឹកនិងឧតុនិយម មន្ទីរសុខាភិបាល ។ល ។ ៣. មានបុគ្គលិកសុខភាពសត្វភូមិខ្លះៗ (VAHW) ។ ៤. មានធនាគារជនបទខ្លះៗ ក្រុមសន្សំប្រាក់ មូលនិធិបង្វិលកំពុងដំណើរការនៅ-ក្នុងភូមិនានា ។ ៦. ភូមិខ្លះមានជម្រកសុវត្ថិភាព ។ ៧. មានមណ្ឌលសុខភាពខ្លះៗ ។

សរុបមក សម្រាប់សំណួរទី១កសិករនៅក្នុងឃុំបុសលាវ មានអារម្មណ៍ថាភាពងាយរងគ្រោះបច្ចុប្បន្នរបស់ពួកគេ គឺមានពិន្ទុ VRA ៣.៨៧ ហើយពិន្ទុនេះអាចកើន ឡើងរហូតដល់ ៤.៧៥ (សំណួរទី២) ប្រសិនបើគ្រោះរាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់ដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានការកើនឡើង ។ របៀបកែលម្អពិន្ទុនេះ នឹងមានពិភាក្សានៅផ្នែកខាងក្រោម ។

សំណួរទី ៣: តើអ្វីខ្លះជាឧបសគ្គសម្រាប់អ្នក ក្នុងការបន្សាំទៅនឹងកំណើនគ្រោះរាំងស្ងួត? តើអ្នកនិងសហគមន៍របស់អ្នក មានមធ្យោបាយអ្វីខ្លះសម្រាប់គ្រប់គ្រងបញ្ហានានាទាំងនេះ ដែលកើតមានកាន់តែញឹកញាប់?

ឧបសគ្គចម្បងៗរួមមាន :

១. កង្វះពូជស្រូវដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់

២. កង្វះបច្ចេកទេសកសិកម្ម

៣. កង្វះធនធានទឹក

៤. កង្វះប្រាក់

៥. កង្វះព័ត៌មាន

រូបភាព ៥.៣ : ឧបសគ្គចំពោះការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

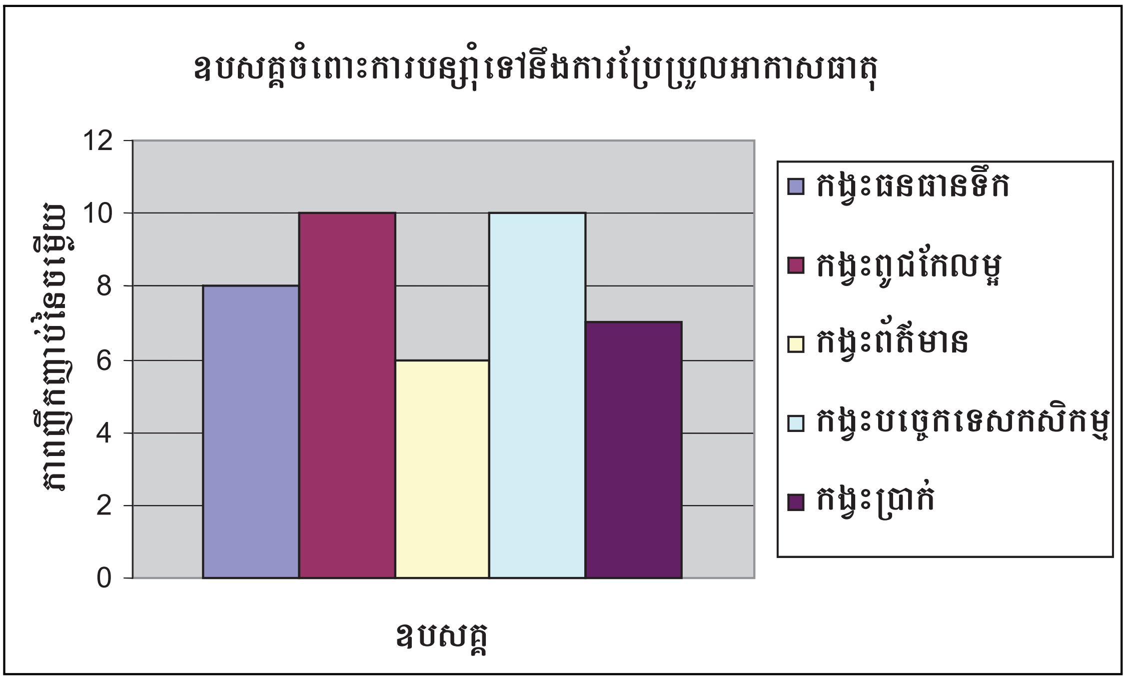

មិនដូចសំណួរទី១ និងទី២ឡើយ ចម្លើយអំពីឧបសគ្គដែលរារាំងកសិករពីការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មិនសូវដូចគ្នាឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កង្វះពូជស្រូវដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់ ត្រូវបានកសិករចំនួន៧ភូមិ មើលឃើញថាជាបញ្ហាធំបំផុត។ ហេតុដូចនេះកសិករគិតថាភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគេអាចកាត់បន្ថយបាន ប្រសិនបើមានពូជស្រូវដែលមានទិន្នផលខ្ពស់ ឆាប់បានផល និងធន់ទៅនឹងគ្រោះរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់។ បន្ថែមពីលើពូជស្រូវដែលធន់នឹងគ្រោះធម្មជាតិនេះ កសិករក៏ត្រូវការផងដែរនូវបច្ចេកទេសកសិកម្ម។ កសិករខ្លះបានត្អូញត្អែរថា ពួកគេពុំដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលពីបច្ចេកទេសកសិកម្មពីរាជរដ្ឋាភិបាលនិងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល។ កសិករទាមទាឱ្យមានការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីៗក្នុងការដាំស្រូវ ដាំបន្លែ

ចិញ្ចឹមសត្វ និងចិញ្ចឹមត្រីជាដើម ។

កង្វះខាតទឹកសម្រាប់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រទំនប់និងត្រពាំងសម្រាប់គ្រួសារគឺជាឧបសគ្គមួយទៀតដ៏សំខាន់ដែលធ្វើឱ្យកសិករមិនអាចបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ។ បើសិនជាមានទឹក កសិករអាចធ្វើស្រែនិងដាំដំណាំបានពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួតឬនៅក្នុងរដូវប្រាំង ។ គួរកត់សម្គាល់ដែរថា កសិករនៅក្នុងភូមិបុសលាវនេះរស់នៅក្បែរទំនប់ទឹកនិងបឹងធម្មជាតិ ក៏ប៉ុន្តែប្រភពទឹកទាំងនោះតែងតែរីងស្ងួតនិងចុះរាក់នៅរដូវប្រាំង ។ លើសពីនេះ ប្រឡាយនាំទឹកទៅដល់ស្រែកសិករក៏ចុះរាក់ផងដែរ ដោយ-សារមានការច្រោះដីចូល ។ ចំណែកឯបញ្ហាមួយទៀតគឺកង្វះខាតថវិកា ។ កសិករបានលើកឡើងថា ពួកគេខ្វះថវិកាទិញពូជស្រូវដែលធន់នឹងគ្រោះធម្មជាតិ អនុវត្តពិពិធកម្មកសិកម្ម ទិញប្រេងបូមទឹក និងទិញទូកសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅពេលមានទឹកជំនន់ ។ បញ្ហាចុងក្រោយគឺកង្វះខាតព័ត៌មានទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ កង្វះខាតព័ត៌មានទាំងនោះរួមមានចំណេះដឹងអំពីការអនុវត្តបច្ចេកទេសកសិកម្មវិធីសាស្ត្រដោះស្រាយក្នុងពេលមានទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្យុះ រួមទាំងព័ត៌មានប្រកាសដំណឹងជាមុនអំពីទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត ។

តារាង ៥.៣: តារាងសង្ខេបពីចម្លើយដែលឆ្លើយញឹកញាប់សម្រាប់សំណួរទី៣

ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយអវិជ្ជមាន	សំណួរទី៣	ហេតុផលសម្រាប់ចម្លើយវិជ្ជមាន
១. ខ្វះពូជស្រូវដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់ ។ ២. ខ្វះប្រាក់ដើម្បីទប់ទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ៣. ខ្វះបច្ចេកទេសដាំដំណាំ និងចិញ្ចឹមសត្វ ។ ៤. ខ្វះធនធានទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រព នៅពេលរាំងស្ងួត ។ ៥. ខ្វះចំណេះដឹងពីការដាំដំណាំ ដែលអាចទប់ទល់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់ (ផ្សព្វផ្សាយ). ៦. ខ្វះទូកសម្រាប់ធ្វើដំណើរនៅពេលមានទឹកជំនន់ ។	តើអ្វីខ្លះដែលរារាំងអ្នកពីការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ? ពិន្ទុ ៤.១៨ ធ្វើបែបណាដើម្បីអាចកែលម្អពិន្ទុនេះ? ១. បង្កើនការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវស្រាល ដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់និងធន់ទ្រាំចំពោះភាពរាំងស្ងួត ។ ២. ទទួលបានបច្ចេកទេសដាំដំណាំស្រូវ ឈើហូបផ្លែ ចិញ្ចឹមសត្វនិងត្រី ។ ៣. ស្តារ/បង្កើតបឹង ទំនប់និងស្រះ និងពង្រីកទ្វារទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រព ។ ៤. ពង្រឹងក្រុមកសិករប្រើប្រាស់ទឹក ។ ៥. ផ្តល់ព័ត៌មានប្រកាសអាសន្ន ។ ៦. ផ្តល់ទឹកស្អាតតាមរយៈអណ្តូង ធុងចម្រោះ និងសេវាកម្មអនាម័យ ។	១. មន្ទីរធនធានទឹកនិងឧតុនិយម ជួសជុលទំនប់ខ្លះៗឡើងវិញ ។ ២. មន្ទីរកសិកម្មផ្តល់ពូជនិងការបណ្តុះបណ្តាលខ្លះៗ អំពីការដាំស្រូវនិងបន្លែ ។ ៣. ព័ត៌មានខ្លះៗអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានចាក់ផ្សាយតាមវិទ្យុខេត្ត ។ ៤. កសិករខ្លះកំពុងប្រើប្រាស់ពូជកែលម្អ ។ ៥. វត្តមានទំនប់និងបឹង ។ ៦. NGOs ខ្លះកំពុងផ្តល់ការអប់រំ ពូជស្រូវ និងផ្សព្វផ្សាយ ។ល ។ ៧. ការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាលតាមរយៈមន្ទីរកសិកម្ម មន្ទីរធនធានទឹកនិងឧតុនិយម មន្ទីរសុខាភិបាល ។ល ។

ទម្រង់ហាស់ខាងលើបង្ហាញថា ពិន្ទុ VRA នៃសំណួរទី៣ គឺ ៤.១៨។ ពិន្ទុនេះមានន័យថា កសិករនៅក្នុងឃុំបុសលាវយល់ឃើញថា ពួកគេមានភាពងាយរងគ្រោះខ្ពស់ បើគិតពីសមត្ថភាពពួកគេក្នុងការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

សំណួរ ៤- ចូរដាក់ពិន្ទុអំពីទំនុកចិត្តរបស់អ្នកថា (សកម្មភាពនៃគម្រោងនេះ) នឹងបន្តក្រោយពេលគម្រោងនេះចប់? ដូចករណីនៅព្រះវិហារដែរ សំណួរទីបួន មិនត្រូវបានពិចារណាឡើយ។

៥.៣.១ មូលហេតុនៃចម្លើយវិជ្ជមាន

កសិករនៅក្នុងឃុំបុសលាវ បានលើកឡើងនូវវិស័យសំខាន់ៗ សម្រាប់កាត់បន្ថយនូវឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួមមាន : (សូមមើលរូបខាងក្រោម)

១. សេវាកម្មផ្តល់ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល

២. វត្តមាន និងសេវាកម្មរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល

៣. ពេទ្យសត្វភូមិ

៤. សេវាកម្មសុខភាព

៥. មជ្ឈមណ្ឌលស្នាក់នៅពេលមានគ្រោះធម្មជាតិ

៦. ទំនប់ និងបឹងធម្មជាតិ

៧. ប្រាក់កម្ចី

រូបភាពទី៥.៤ : កត្តាកាត់បន្ថយភាពផលប៉ះពាល់ដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

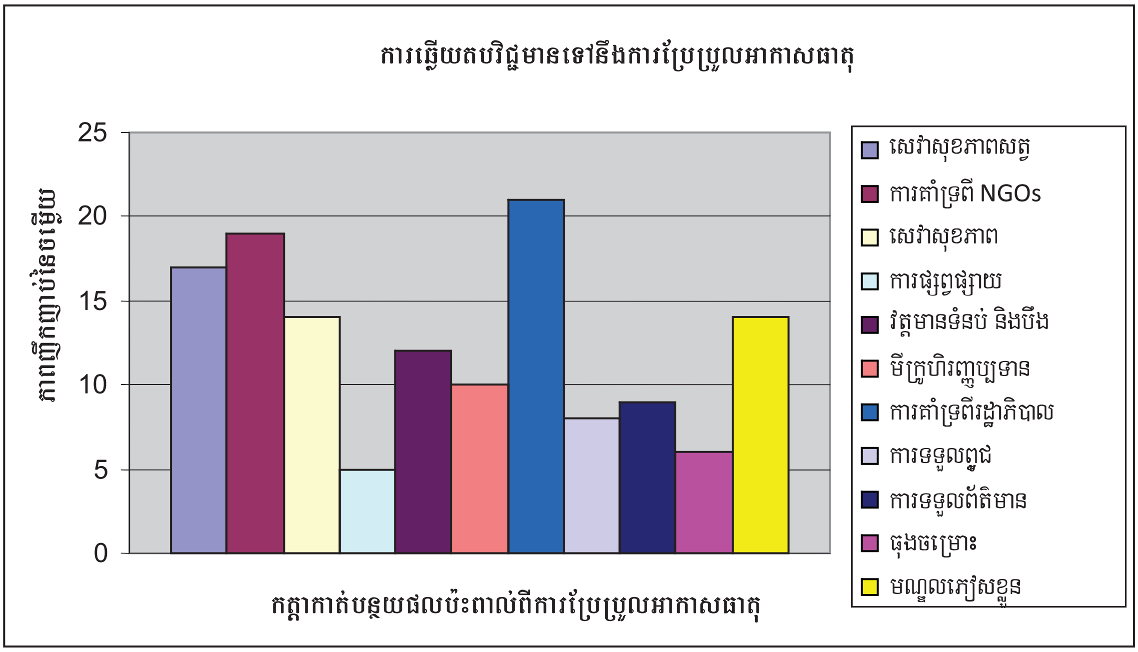

កសិករនៅក្នុងឃុំបុសលាវមានជំនឿយ៉ាងមុតមាំថា សកម្មភាពដែលចូលរួមអនុវត្តដោយស្ថាប័ននានា របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ពិតជាអាចជួយកាត់បន្ថយនូវផលប៉ះពាល់ ដែលកើតចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ មន្ទីរកសិកម្ម និងមន្ទីរធនធានទឹក ត្រូវបាន គេចាត់ទុកថាជាស្ថាប័នរដ្ឋដ៏សំខាន់ក្នុងការផ្តល់ពូជស្រូវនិងបច្ចេកទេសកសិកម្ម ស្តារប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រនិងបូមទឹក។ ដូចគ្នានេះដែរ កសិករក៏ពេញចិត្តនឹងសេវាកម្ម ដែលផ្តល់ដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានាដែលកំពុងធ្វើការនៅក្នុងតំបន់។ អង្គការជាច្រើន[២] បាន ផ្តល់ជាជំនួយមនុស្សធម៌ ដូចជាទូក ផ្ទះ ធុងចម្រោះទឹក ពូជស្រូវ សំណាញ់បង់ត្រីជាដើម។ អង្គការខ្លះទៀតបានពង្រីកសេវាកម្មរបស់ខ្លួន ទៅលើការផ្តល់បច្ចេកទេសកសិកម្ម ការអប់រំសុខភាព និងប្រាក់កម្ចីជាដើម។ ក្នុងឃុំបុសលាវ មានចំនួន អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលច្រើន ជាងនៅឃុំជាំក្សាន្ត ហើយអង្គការទាំងនោះផ្តោតទៅលើ សកម្មភាពនៃការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃ គ្រោះមហន្តរាយ ដោយសារតែតំបន់ នេះមានគ្រោះទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្យុះជាញឹកញាប់។

ភូមិភាគច្រើននៅក្នុងឃុំ មានវត្តមានពេទ្យសត្វសម្រាប់ផ្តល់សេវាកម្មសុខភាពសត្វ។ លើសពីនេះ ភូមិទាំងនោះក៏ទទួល បាននូវសេវាកម្មពីមណ្ឌលសុខភាពឃុំផងដែរ បើទោះអ្នកភូមិខ្លះបានលើកឡើងថាមណ្ឌលសុខភាពនោះមានចម្ងាយឆ្ងាយក៏ដោយ។ មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំ ក៏ត្រូវបានរៀបចំដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលផងដែរ ហើយមណ្ឌលទាំងនោះបានក្លាយទៅជាជម្រកមនុស្ស និង-សត្វ នៅក្នុងពេលមានគ្រោះទឹកជំនន់។ គួរកត់សម្គាល់ផងដែរ អ្នកភូមិទាំងអស់ដែលបានសម្ភាសបានលើកឡើងថា ពួកគេអាចជម្លៀស ទៅរកមជ្ឈមណ្ឌលស្នាក់នៅពេលមានគ្រោះធម្មជាតិ។

តំបន់គោលដៅនេះមានបឹងធម្មជាតិ អូរ និងទំនប់ ហើយកសិករយល់ឃើញថាធនធានទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ សម្រាប់ជួយពួកគេ នៅពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួត និងសម្រាប់ធ្វើស្រែប្រាំង។ កសិករក៏បានលើកឡើងផងដែរថា ពួកគេបានទទួលប្រាក់ កម្ចីពីធនាគារផ្លូវការមួយចំនួនដូចជា ធនាគារអេស៊ីលីដា អម្រិត ក្រុមប្រាក់សន្សំ និងប្រាក់កម្ចីដែលផ្តល់ដោយអង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាល រួមមាន អង្គការ ប៉ាដិក ប្រាសាក់ ជាដើម។

៥.៤ ពិន្ទុនៅក្នុង VRA

ដោយផ្អែកលើតួលេខមធ្យមអំពី VRA នៅក្នុងភូមិទាំងប្រាំបី សន្ទស្សន៍ VRA សម្រាប់ឃុំបុសលាវគឺ ៤.២៨ ដែលបង្ហាញ ថាភូមិនេះងាយរងគ្រោះបំផុតដោយសារទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួតនិងព្យុះ។ ភូមិទាំងអស់ មានតួលេខ VRA ជាមធ្យម ខ្ពស់ជាង ៤ ដោយភូមិព្រែកតាថុង មាន ៤.០៣ ដែលងាយរងគ្រោះតិចតួចជាងគេក្នុងចំណោម ភូមិទាំងប្រាំ និងបុសលាវលើ និងព្រែកថ្លូវមាន ៤.៥៧ ដែលងាយរងគ្រោះបំផុតក្នុងចំណោមភូមិទាំងប្រាំបី។ លទ្ធផលនានាបង្ហាញថា អ្នកភូមិនានាដែលបានចូលរួមនៅក្នុង VRA គិតថាភាពងាយរងគ្រោះ នឹងកើនឡើង ជិតដល់ចំណុចអតិបរមា ៥ ប្រសិនបើមានកំណើនទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួតនិងព្យុះ។

២ អង្គការដែលប្រតិបត្តការនៅក្នុងតំបន់រួមមាន : កាកបាទក្រហមកម្ពុជា អុកស្វាម ប៉ាដិក ACK CHE CGA PFP ACUKនិង SCS ។

៥.៤.១ ការកែលម្អពិន្ទុ VRA

បន្ទាប់ពីដាក់ពិន្ទុលើភាពងាយរងគ្រោះរួចមក កសិករត្រូវបានគេស្នើឱ្យលើកសំណួមពរ ដើម្បីកែលម្អភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគេ ។ ខាងក្រោមនេះគឺជាតារាងចម្លើយសង្ខេប ដែលកសិករឆ្លើយញឹកញាប់ ។

រូបភាពទី៥.៤: វិធីសាស្ត្រកែលម្អពិន្ទុ VRA

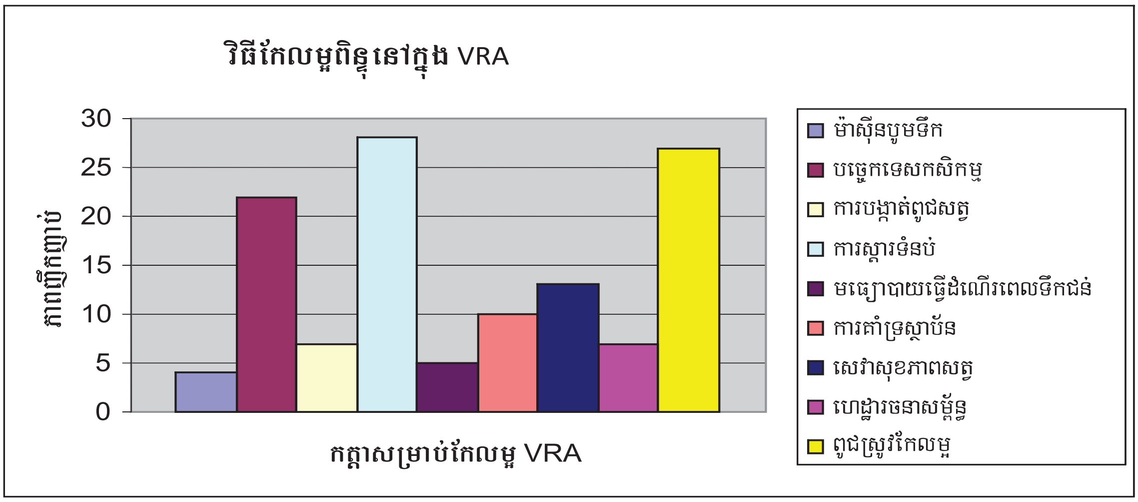

តាមលំដាប់នៃសារៈសំខាន់ កសិករនៅឃុំបុសលាវ មានអារម្មណ៍ថាពិន្ទុសម្រាប់ VRA អាចកែលម្អបាន ដោយផ្តោតលើផ្នែកនានាដូចតទៅ :

១. ការស្តារឡើងវិញនូវប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ប្រឡាយ និងបឹងធម្មជាតិ

២. ការផ្តល់លទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវកែលម្អខុសៗគ្នា

៣. ការបណ្តុះបណ្តាលអំពីបច្ចេកទេសថ្មីៗខាងកសិកម្ម

៤. ការផ្តល់សេវាកម្មសុខភាពសត្វ

៥. ការគាំទ្រផ្នែកស្ថាប័នពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល

បើតាមរូបភាពខាងលើ ទាំងក្រុមបុរសនិងស្ត្រីមកពីគ្រប់ភូមិទាំងអស់បានលើកឡើងថា ភាពងាយរងគ្រោះនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មអាចកែលម្អបាន ប្រសិនបើប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រត្រូវបានគេស្តារឡើងវិញ ។ ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រនៅទីនេះគឺសំដៅទៅលើបឹងធម្មជាតិ ទំនប់សាងសង់ដោយកម្លាំងមនុស្ស ទំនប់ទឹកនិងទ្វារទឹក ។ ចំណុចនេះមានភាពសមហេតុផលដោយសារនៅខេត្តក្រចេះមានដំណាំស្រូវដែលទិន្នផលវាធ្លាក់ចុះនៅរដូវប្រាំង ហើយទាមទារនូវប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ។ ដូចនៅក្នុងខេត្តព្រះវិហារដែរ ការមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ពូជស្រូវកែលម្អខុសៗគ្នាគឺជាកត្តាសំខាន់ទីពីរ ក្នុងការកែលម្អសមត្ថភាពបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ។ ការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវកែលម្អខុសៗគ្នា រួមមានពូជដែលធន់នឹងភាពរាំងស្ងួត បានផលក្នុងរយៈពេលខ្លីនិងផ្តល់

ទិន្នផលខ្ពស់ ។ កសិករនៅភូមិបុសលាវក្រោម ក៏បានស្នើនូវពូជស្រូវដែលមានតម្លៃខ្ពស់ ។ ពូជទាំងនោះគឺជាពូជ ស្រូវក្រអូប ដែលមាន-តម្លៃ និងសម្រាប់លក់នៅទីផ្សារទីក្រុង ។

ការផ្តោតលើ ការមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ពូជស្រូវកែលម្អខុសៗគ្នានិងធនធានទឹក គឺជាវិធីចម្បងនៃការកែលម្អពិន្ទុ VRA ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីឧបសគ្គចម្បងៗចំពោះការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (សូមមើលតារាងខាងក្រោម) និងចំណាប់អារម្មណ៍ជា-ទូទៅផងដែរថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមកលើធនធានទឹក ដូចមានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងសំណួរទី១ និង-ទី២ ។

ចំណុចសំខាន់ទី៣ក្នុងការកែលម្អពិន្ទុគឺការប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសថ្មីៗខាងកសិកម្មនៅក្នុងដំណាំស្រូវ ។បច្ចេសទេសនៅទាំងនោះត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីធ្វើពិពិធកម្មកសិកម្មដូចជាដាំបន្លែជាច្រើនមុខខុសៗគ្នា ការចិញ្ចឹមសត្វនិងចិញ្ចឹមត្រី ។ លើសពីនេះកសិករខ្លះលើកឡើងពីបច្ចេកទេសកម្ចាត់សត្វល្អិតនិងវិធីធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍ជាដើម ។ចំណុចទី៤គឺកសិករគិតថាការទទួលបានសេវាកម្មសុខភាពសត្វអាចកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ការថែទាំសុខភាពសត្វរួមមានការចាក់វ៉ាក់សាំង បង្កើតឱ្យមានភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិ និងផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលដល់ពួកគេ ។ ការលើកឡើងពីភ្នាក់ងារពេទ្យសុខភាពភូមិ គឺឆ្លុះបញ្ចាំង ពីភាពងាយរងគ្រោះរបស់កសិករទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅលើសុខភាពសត្វ ដូចមានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងសំណួរទី១ និង២ ។ ចំណុចចុងក្រោយគឺកសិករគិតថាពិន្ទុ VRA អាចលម្អបាន ប្រសិនបើមានការគាំទ្រផ្នែកស្ថាប័នពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ។

តារាងខាងក្រោមបង្ហាញនូវការប្រៀបធៀបអំពីឧបសគ្គក្នុងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងវិធីដើម្បីកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ការគិតឃើញបែបនេះ គឺដោយសារតែអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលតែងតែផ្តល់ការគាំទ្រដល់ភូមិទាំងនេះ នៅពេលមានគ្រោះមហន្តរាយ ហេតុដូច្នេះបានជា ពួកគេត្រូវបានកសិករចាត់ទុកថាជាភ្នាក់ងារសំខាន់ក្នុងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះនៅក្នុងភូមិ ។

ឧបសគ្គ	ការកែលម្អពិន្ទុ
១. កង្វះលទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវ កែលម្អខុសៗគ្នា ។	១. ស្តារប្រព័ន្ធធារាសាស្រ្ត ។
២. ខ្វះជំនាញនិងបច្ចេកទេសកសិកម្ម ។	២. ផ្តល់ពូជស្រូវកែលម្អខុសៗគ្នា ។
៣. ខ្វះធនធានទឹក ។	៣. ផ្តល់សេវាកសិកម្ម ។
៤. ខ្វះថវិកា ។	៤. សេវាកម្មសុខភាពសត្វ ។
៥. ខ្វះព័ត៌មានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។	៥. គាំទ្រផ្នែកស្ថាប័ន ។

ជាការគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើល សេវាកម្មសុខភាពដែលជាវិធីមួយសម្រាប់កែលម្អពិន្ទុ VRA ត្រូវបានកត់សម្គាល់ ដោយអ្នកភូមិត្រឹមមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ បើទោះជាកសិករមើលឃើញថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមាន ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានខ្លាំងក្លាមកលើសុខភាព

មនុស្សក៏ដោយ (សូមមើលតារាងទី១ និងទី២ ខាងលើ) ។ កង្វះប្រាក់ ដែលបានកត់សម្គាល់ថាជាឧបសគ្គក្នុងការបន្សាំ មិនត្រូវបានលើកឡើងថាជាអាទិភាពខ្ពស់ឡើយនៅទីនេះ ដោយសារកសិករអាចចាប់ណាប់អារម្មណ៍លើសេវាកម្មនានា ដែលពួកគេអាចចំណាយប្រាក់ដើម្បីទិញជាងត្រឹមតែមានប្រាក់ ។

៥.៥ ការវិភាគទិន្នន័យដែលប្រមូលបាន

១. ផលិតភាពកសិកម្ម

១.១ ផលប៉ះពាល់មកលើផលិតភាពកសិកម្ម

១.១.១ ទឹកជំនន់ : ភូមិនៅក្នុងខេត្តក្រចេះលិចទឹកជារៀងរាល់ឆ្នាំ ហើយកសិករមានទម្លាប់ចំពោះការជន់លិចប្រចាំឆ្នាំបែបនេះ ។ ដូច្នេះស្រូវត្រូវបានស្ទូងនៅមុនឬក្រោយទឹកជំនន់ (ស្រូវប្រដេញទឹក) ប៉ុន្តែជំនន់ខុសរដូវអាចបង្កមហន្តរាយលើស្រែរបស់ពួកគេ ។ទឹកជំនន់មានឥទ្ធិពលមកលើដំណាំស្រូវ នៅពេលដែលទឹកជំនន់មានកម្រិតខ្ពស់ពេក ស្រូវរលួយនៅក្រោមផ្ទៃទឹកឬទឹកជំនន់ខុសរដូវ ។

១.១.២ គ្រោះរាំងស្ងួត : គ្រោះរាំងស្ងួតទំនងជាប៉ះពាល់មកលើកសិករច្រើនជាង ។ វាធ្វើឱ្យសំណាបងាប់ប្រសិនបើកើតមាននៅក្នុងដើមរដូវធ្វើស្រែ ។ តាមធម្មតាកសិករអាចដាំស្រូវបាន ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការទទួលបានពូជថ្មីពីស្រូវដែលស្ទូងបាននោះត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាជាឧបសគ្គចំពោះការបន្សាំ ។ គ្រោះរាំងស្ងួត និងកូនរដូវប្រាំងដែលកើតឡើងនៅពាក់កណ្តាលរដូវធ្វើស្រែនាំឱ្យស្រូវក្រិនដែលនាំឱ្យមានឥទ្ធិពលមកលើការដាក់គ្រាប់ដែលនាំឱ្យមានទិន្នផលទាប ។

១.១.៣ កម្តៅ : ដូចដែលនឹងពិភាក្សានៅក្នុងផ្នែកសុខភាពខាងក្រោម គ្រោះរាំងស្ងួត និងសីតុណ្ហភាពក្តៅខ្លាំងក៏មានឥទ្ធិពលមកលើសុខភាពសត្វនៅក្នុងភូមិនានាជាគោលដៅផងដែរ ។

១.២ ដំណោះស្រាយរបស់កសិករ

១.២.១ ពិពិធកម្មកសិកម្ម : កសិករបានលើកឡើងថា ពួកគេត្រូវការការបង្កើនមុខដំណាំដែលកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការពឹងផ្អែកតែលើដំណាំស្រូវ ដូចជា ដាំបន្លែ សណ្តែក ពោត ដំឡូងមី និងដើមឈើហូបផ្លែជាដើម ។ ពួកគេក៏បានលើកឡើងផងដែរថាអំពីការចិញ្ចឹមសត្វ និងការចិញ្ចឹមត្រីគឺជាឧទាហរណ៍ផ្សេងទៀតអំពីការធ្វើពិពិធកម្មកសិកម្ម ។

១.២.២ បច្ចេកទេសកសិកម្ម : បន្ថែមលើការបង្កើនមុខដំណាំ កសិករក៏ចាប់អារម្មណ៍ផងដែរថាភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគេអាចកែលម្អបានប្រសិនបើពួកគេបានទទួលជំនាញប្រសើរជាងមុនអំពីការធ្វើស្រូវ និងដាំដំណាំផ្សេងទៀត និងចិញ្ចឹមសត្វ ក៏ដូចជាធ្វើវារីវប្បកម្មផងដែរ ។ ពួកគាត់ក៏បានសំណូមពរឱ្យមានការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍ និងវិធីសាស្ត្រគ្រប់គ្រងសត្វល្អិត ។ កសិករខ្លះ បានប្រាប់ឱ្យដឹងថាពួកគាត់ពុំដែល

បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលអំពីបច្ចេកទេសកសិកម្មឡើយ ។

១.២.៣ ការកែលម្អពូជ : កសិករក៏ចាប់អារម្មណ៍ផងដែរថាពូជស្រូវដែលបានកែលម្អ អាចកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគាត់ផងដែរ ។ នៅទីនេះ ការកែលម្អដែលបានលើកឡើង សម្តៅលើពូជដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ ឆាប់ផ្តល់ផល និងដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួត ។ កសិករបានលើកឡើងពីពូជមួយចំនួនដូចជា សែនពិដោ IR៦៦ ជាឧទាហរណ៍នៃពូជដែលបានកែលម្អ ។ ពូជស្រូវទាំងនេះ គឺជាពូជស្រូវក្រអូប ដែលមានតម្លៃថ្លៃនៅលើទីផ្សារ ។ ការទទួលបានពូជទាំងនេះគឺជាអាទិភាពខ្ពស់សម្រាប់កសិករ និងជាពិសេសមានលទ្ធភាពទទួលបានពូជបន្ថែមសម្រាប់ស្ទូងជាបន្តនៅពេលដែលសន្ទូងត្រូវបានបំផ្លាញ ។

១.៣ អន្តរាគមន៍របស់គម្រោង

១.៣.១ ពិពិធកម្មកសិកម្ម : គម្រោងអាចបង្ហាញ វារីវប្បកម្មតាមវិធីមួយដែលផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់គ្រួសារច្រើនជាងដល់គ្រួសារមួយៗ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គេត្រូវបង្កើតប្រភពដែលមានស្ថិរភាពនៃកូនត្រីពូជមុននឹងចូលប្រឡូកនៅក្នុងការធ្វើវារីវប្បកម្ម ។ គម្រោងក៏អាចលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការដាំដំណាំនៅរដូវប្រាំង តាមរយៈការធ្វើពិសោធបង្ហាញ ការដាំបន្លែជាមួយក្រុមកសិករស្ត្រី ។ សកម្មភាពអាចធ្វើរួមផ្សំជាមួយការស្រោចស្រពដោយដំណក់ទឹក ដែលអនុញ្ញាតឱ្យកសិករមានប្រភពបន្ថែម សម្រាប់ប្រាក់ចំណូលនៅក្នុងរដូវប្រាំង ។ គម្រោងក៏អាចផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការចិញ្ចឹមនិងគ្រប់គ្រងសត្វ ជាពិសេសរបៀបគ្រប់គ្រងជម្ងឺ លើសត្វគោ បសុសត្វ និងជ្រូកដោយសហការជាមួយកម្មវិធី RULIP ។

១.៣.២ លទ្ធភាពទទួលបានពូជស្រូវកែលម្អ : គម្រោងបានចាប់ផ្តើមរួចមកហើយនូវការពិសោធសាកល្បងលើពូជស្រូវដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់ជាមួយនឹង CARDI ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយគម្រោងនេះអាចឈានមួយជំហានបន្ថែមទៀតដោយរួមបញ្ចូលនូវការសាកល្បងពូជ ដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់និងមានតម្លៃថ្លៃដូចដែលកសិករបានលើកឡើងរួមមានពូជសែនពិដោ និង IR៦៦ ។ លើសពីនេះការបង្កើនពូជដែលកសិករចង់បានអាចធ្វើឱ្យកសិករមានលទ្ធភាពទទួលនូវពូជកាត់ល្អជាងមុន ក្នុងតម្លៃថោកជាងមុននិងបង្កើនភាពធន់ទ្រាំនៃពូជស្រូវរបស់កសិករទៅនឹងគ្រោះរាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់ ។ ការបង្កើនពូជអាចរួមផ្សំជាមួយ ធនាគារគ្រាប់ពូជ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យកសិករមានលទ្ធភាពទទួលបានពូជបន្ថែមនៅក្នុងករណីដែលសំណាបឬសន្ទូងរបស់ពួកបានខូចខាតដោយសារទឹកជំនន់និងគ្រោះរាំងស្ងួត និងបន្ទាប់មកតម្រូវការសាបពូជស្រូវឡើងវិញ ។

១.៣.៣ ការផ្សព្វផ្សាយពីបច្ចេកទេសកសិកម្ម : គម្រោងនឹងធានា ឱ្យមានការផ្សព្វផ្សាយពីបច្ចេកទេសកសិកម្មដល់កសិករដោយសារកសិករភាគច្រើននៅបុសលាវ បានបង្ហាញថាពួកគេមិនបានទទួលព័ត៌មានពីការផ្សព្វផ្សាយឡើយ ។ ឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការកសិករគម្រោងនេះកំពុងអនុវត្តក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយកម្មវិធីកែលម្អជីវភាពរស់នៅតាមជនបទ RULIP គាំទ្រដល់មន្ទីរកសិកម្មខេត្ត ក្នុងការផ្តល់សេវាកម្មផ្សព្វផ្សាយអំពីវិធីធ្វើស្រែ SRI ការដាក់ជី

នៅក្នុងជម្រៅដី និងការប្រើប្រាស់ជីសរីរាង្គដាក់ស្រែ និងដាំដំណាំជាដើម ។ ការផ្សព្វផ្សាយក៏រួមបញ្ចូលទាំងបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី ការដាំដំណាំហូបផ្លែ និងការគ្រប់គ្រងសត្វផងដែរ ។ សកម្មភាពទាំងនេះអាចផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈសាលារៀនស្រែកសិករដែលដឹកនាំបង្កើតដោយកម្មវិធី RULIP ។ ការសិក្សាដែលស្នើឡើងអំពីបទពិសោធកសិកម្មល្អៗ អាចនឹងជាពន្លឺសម្រាប់សកម្មភាពគម្រោងក្នុងការផ្សព្វផ្សាយអំពីបច្ចេកទេសដាំស្រូវ ។

២. ផលប៉ះពាល់មកលើសុខភាពមនុស្សនិងសត្វ

២.១ ឥទ្ធិពលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសុខភាព

២.១.១ សុខភាពមនុស្ស : នៅក្នុងឃុំបុសលាវ កសិករគិតថាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបង្កឱ្យមានរោគគ្រុនចាញ់ គ្រុនឈាម និងរាគរូស ។ កសិករបានបង្ហាញថាសុខភាពមនុស្សកាន់តែអាក្រក់ ដោយសារកង្វះគ្លីនិក ឬស្ថិតនៅឆ្ងាយ និងកង្វះថ្នាំពេទ្យ ។

២.១.២ សុខភាពសត្វ : កសិករក៏មានអារម្មណ៍ផងដែរថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (គ្រោះរាំងស្ងួត[៣]) ក៏ធ្វើឱ្យសត្វឈឺផងដែរ ។ ជម្ងឺភាគច្រើនត្រូវបានរាប់បញ្ចូល អុតក្តាម និងសារទឹក ។

២.២ ដំណោះស្រាយរបស់កសិករ

២.២.១ អនាម័យ : ទោះបីសុខភាពមនុស្សកំពុងស្ថិតក្រោមការប៉ះពាល់ជាខ្លាំងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ដោយមានតែភូមិមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះដែលបានស្នើសុំឱ្យមានមណ្ឌលសុខភាព ។ ជាជំនួស កសិករគូសបញ្ជាក់អំពីតម្រូវការឱ្យមានទឹកប្រកបដោយគុណភាពល្អ ដូចដែលបានពិភាក្សាខាងលើតាមរយៈការប្រើប្រាស់ធុងចម្រោះទឹក ។

២.២.២ ការថែទាំសុខភាពសត្វ : កសិករគិតថាការលើកកម្ពស់សុខភាពសត្វ អាចកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ការថែទាំសុខភាពសត្វរួមមានការចាក់វ៉ាក់សាំង និងការបង្កើតឱ្យមានភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិ រួមទាំងផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់ពួកគេផងដែរ ។

២.២.៣ សត្វដែលធន់នឹងជម្ងឺ : បន្ថែមពីលើការចាក់វ៉ាក់សាំង និង ការពង្រឹងភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិ កសិករក៏យល់ឃើញថា ការមានលទ្ធភាពទទួលបាននូវពូជសត្វដែលធន់នឹងជម្ងឺ ក៏ជាកត្តាជួយកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះផងដែរ ។

---

៣ គ្រោះរាំងស្ងួតធ្វើឱ្យសីតុណ្ហភាពឡើងខ្ពស់និងកម្តៅក្តៅខ្លាំង ដែលស្ថានភាពនេះកើតមានជាទូទៅនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ។ កសិករបានសម្គាល់ឃើញថាជម្ងឺមានការកើននៅពេលសីតុណ្ហភាពឡើងខ្ពស់ ហើយសត្វទំនងជាងាប់ដោយសារកម្តៅក្តៅខ្លាំង ។

២.៣ អន្តរាគមន៍របស់គម្រោង

២.៣.១ សុខភាពមនុស្ស ៖ គម្រោងអាចពិនិត្យមើលលទ្ធភាពក្នុងការផ្តល់ធុងចម្រោះទឹក ។ ប៉ុន្តែជាជាងផ្តល់ធុងចម្រោះដោយឥតគិតថ្លៃគម្រោងនេះអាចផ្សារភ្ជាប់ការចែកចាយធុងចម្រោះជាមួយក្រុមសន្សំប្រាក់ ។ ដូច្នេះសាច់ប្រាក់ដែលបានពីការលក់ធុងចម្រោះ រួមចំណែកទៅក្នុងមូលនិធិសន្សំ ។ ដោយសារមាន NGOs កំពុងធ្វើការនៅក្នុងតំបន់ គម្រោងមានជម្រើសមួយផ្សេងទៀត ដោយចែកចាយតាមរយៈ NGOs ទាំងនោះដោយសារពួកគេ នៅបន្តសកម្មភាពជាមួយកសិករ នៅពេលដែលគម្រោងនេះត្រូវបានបញ្ចប់ ។

២.៣.២ សុខភាពសត្វ ៖ ទាក់ទងនឹងសុខភាពសត្វ គម្រោងនេះនឹងសហការជាមួយ RULIP លើរបៀបដើម្បីកែលម្អសេវាកម្មសុខភាពសត្វ ។ គម្រោង RULIP ចូលរួមនៅក្នុងកម្មវិធីចិញ្ចឹមជីវិតនៅជនបទ ដែលរួមមានការគ្រប់គ្រងសត្វចិញ្ចឹម (ការចិញ្ចឹមមាន់និងជ្រូក) សកម្មភាពទាំងនេះអាចពង្រីកសម្រាប់សត្វគោ ក៏ដូចជាពង្រឹងនូវភ្នាក់ងារសុខភាពសត្វភូមិផងដែរ ។

៣. ផលប៉ះពាល់មកលើការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក

៣.១ ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើធនធានទឹក

៣.១.១ ទឹកសម្រាប់កសិកម្ម ៖ កសិករបានកត់សម្គាល់ថា គ្រោះរាំងស្ងួតធ្វើឱ្យបឹងធម្មជាតិ ទំនប់ និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពរីងស្ងួត ដោយមានឥទ្ធិពលមកលើបរិមាណទឹកដែលមានសម្រាប់ការស្រោចស្រពស្រូវនិងដំណាំផ្សេងទៀតនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃកូនរដូវប្រាំងនៅក្នុងរដូវវស្សា ។ ព្យុះនិងភ្លៀងធ្លាក់យ៉ាងច្រើន ក៏ធ្វើឱ្យខូចប្រព័ន្ធស្រោចស្រពផងដែរ ដែលមានន័យថាទឹកដែលតម្កល់ទុកសម្រាប់ការស្រោចស្រពត្រូវបាត់បង់ ។ ប៉ុន្តែបញ្ហាដ៏ធំជាងគេនៅក្នុងឃុំបុសលាវគឺកំណើនល្បាប់នៅក្នុងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ដោយសារតែសំណឹកពីទីជុំវិញ ដែលធ្វើឱ្យទំនប់កាន់តែរាក់បន្តិចម្តងៗ ដូច្នេះវាអាចតម្កល់ទឹកទុកបានក្នុងកម្រិតកំណត់តែប៉ុណ្ណោះ ។

៣.១.២ ទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់តាមផ្ទះ ៖ មិនដូចនៅឃុំទឹកក្រហមឡើយដែលរាំងស្ងួតជាងនិងមិនសូវមានស្ទឹង មានតែភូមិមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះដែលបានពោលថាការរីងស្ងួតនៃអណ្តូងនានាគឺជាឧបសគ្គក្នុងការទទួលបានទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់តាមផ្ទះ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកភូមិភាគច្រើនបានកត់សម្គាល់ថា ការថយចុះនៃគុណភាពទឹកនៅក្នុងពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួតនិងនៅក្នុងរដូវប្រាំងគឺជាបញ្ហាចម្បង ។ ជាលទ្ធផល ពួកគេបានកត់សម្គាល់ថាធុងចម្រោះអាចជាជម្រើសចំពោះបញ្ហានេះ ។

៣.២ ដំណោះស្រាយរបស់កសិករ

៣.២.១ ទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រព: ភាពចាំបាច់ដើម្បីធ្វើឱ្យល្អឡើងវិញ និងជីកស្តារ បឹង ទំនប់ និងប្រឡាយសម្រាប់ការស្រោចស្រព ដើម្បីផ្តល់ទឹកសម្រាប់សត្វ និងសម្រាប់ដាំបន្លែនៅក្នុងរដូវប្រាំង ត្រូវបានកសិករទាំងអស់កត់សម្គាល់ ។ កសិករចំនួន ៤ភូមិ បានលើកឡើងពីតម្រូវការនូវម៉ាស៊ីនបូមទឹក ជាវិធីសាស្ត្រក្នុងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅលើធនធានទឹកសម្រាប់វិស័យកសិកម្ម ។

៣.២.២ ទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់តាមគ្រួសារ : កសិករក៏បានគូសបញ្ជាក់ផងដែរអំពីការថយចុះគុណភាពទឹកនៅក្នុងរដូវប្រាំងនិងតម្រូវការទឹកស្អាត ។

៣.៣ អន្តរាគមន៍របស់គម្រោង

៣.៣.១ កែលម្អប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ : សកម្មភាពនានានៅក្រោមការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក នឹងត្រូវធ្វើឡើងរួមជាមួយវិស័យកសិកម្ម ។ និយាយម៉្យាងទៀត ការស្តារទំនប់ស្រោចស្រពអាចនឹងនាំឱ្យមានកំណើនផលិតកម្មដំណាំឬមួយតាមរយៈការស្រោចស្រពពេលមានកួនរដូវប្រាំង ឬការស្រោចស្រពបន្លែ និងដំណាំផ្សេងទៀតនៅក្នុងរដូវប្រាំង ។ គួរកត់សម្គាល់ថាមិនដូចខេត្តព្រះវិហារទេ ការស្តារទំនប់ស្រោចស្រព មានការផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការជីកស្តារប្រព័ន្ធនានាដែលកាន់តែរាក់ ដោយសារតែកំណកល្បាប់ ហើយរាល់ការងារលើប្រព័ន្ធស្រោចស្រពនានា គួរតែធ្វើឡើងដោយការអភិរក្សទំនប់និងតំបន់ជុំវិញនោះ ។ ទោះបីគម្រោងនេះមិនមែនជាគម្រោងវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងមិនអាចកសាងទំនប់និងផ្លូវថ្នល់ក៏ដោយគម្រោងនេះនឹងអនុវត្តបង្ហាញពីរបៀបកសាងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដែលធន់ទ្រាំនឹងអាកាសធាតុ ដែលអាចទប់ទល់នឹងផលប៉ះពាល់ពីកំណើនគ្រោះថ្នាក់នៃអាកាសធាតុ ដូចជាខ្យល់ព្យុះ និងទឹកជំនន់ ។ ក្នុងន័យនេះប្រព័ន្ធស្រោចស្រពព្រែកតាទឹង ត្រូវបានធ្វើអត្តសញ្ញាណនៅឃុំបុសលាវ សម្រាប់ការអនុវត្តបង្ហាញអំពីភាពធន់ទ្រាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការម៉ាស៊ីនបូមទឹករបស់កសិករនៅរដូវប្រាំង គម្រោងនឹងពិនិត្យមើលបច្ចេកវិទ្យាសមស្រប ដែលអាចផ្តល់សេវាកម្មដូចគ្នាជាមួយតម្លៃសមស្រប ។ គម្រោងនេះនឹងអនុវត្តសាកល្បងអំពី ការបូមទឹកដោយប្រើប្រាស់ថាមពលខ្យល់ និងថាមពលព្រះអាទិត្យផងដែរ ប្រសិនបើអាចធ្វើបាន ។

៣.៣.២ ទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់តាមគ្រួសារ : ជាបឋមគម្រោងគួរកត់សម្គាល់អំពី NGOs ដែលកំពុងផ្តល់សេវាទាំងនេះ និងនៅក្នុងភូមិនីមួយៗ ។ ក្នុងករណីដែលមានភាពខុសគ្នា គម្រោងនេះអាចចូលរួមនៅក្នុងការផ្តល់ធុងចម្រោះទឹក ឬសហការជាមួយ NGOs សមស្របដើម្បីផ្តល់សេវានេះ ។

៦. បទពិសោធន៍ចម្បងៗដែលទទួលបាន

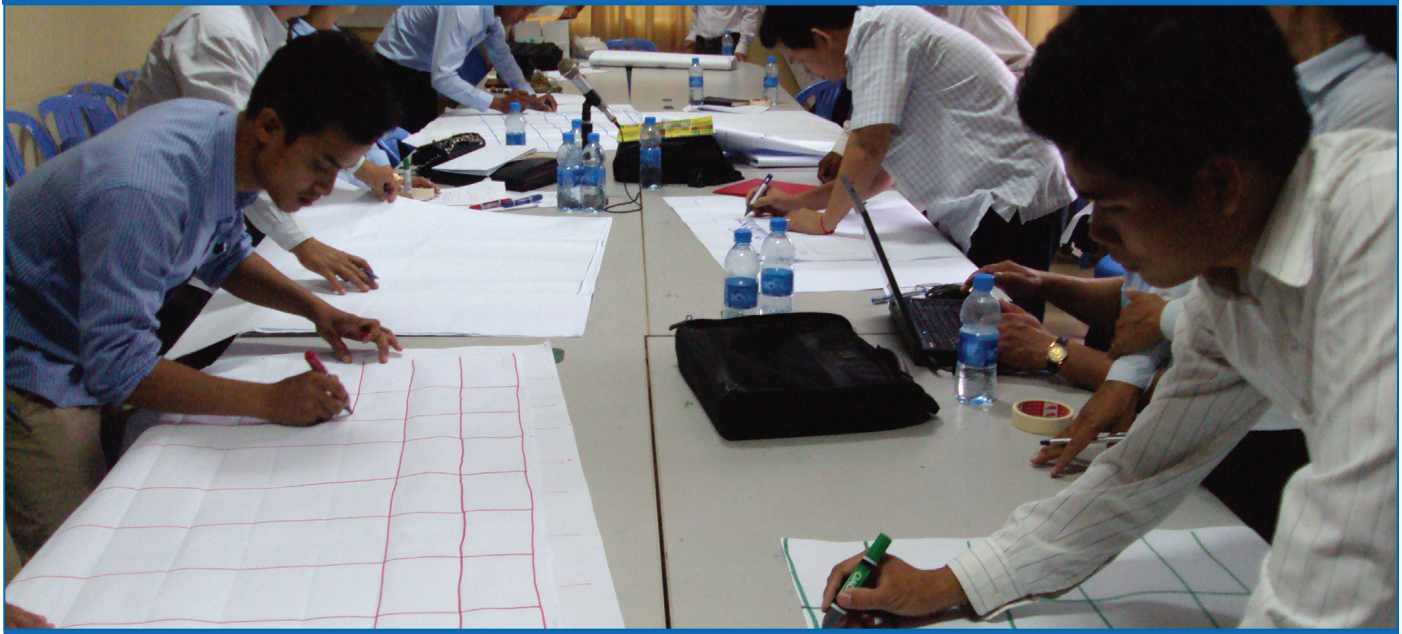

ការសិក្សាវាយតម្លៃនេះបានចងក្រងនូវស្ថានភាពងាយរងគ្រោះរបស់កសិករទៅនឹងឥទ្ធិពលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់គម្រោងធ្វើសកម្មភាពឆ្លើយតប ។

- ☐ នៅក្នុងស្ថានភាពសមស្រប VRA គួរតែធ្វើឡើងមុននឹងបង្កើតឯកសារគម្រោង ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីទស្សនៈនិងតម្រូវ-ការរបស់សហគមន៍គោលដៅ ។ នៅក្នុងករណីនេះ VRA ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្រោយមានឯកសារគម្រោងរួចហើយ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ របកគំហើញបង្ហាញថាគម្រោងនេះនៅតែអាចឆ្លើយតបនៅក្នុងវិសាលភាពនៃក្របខ័ណ្ឌគម្រោង ដោយគ្រាន់តែកែតម្រូវផែនការការងារសម្រាប់សកម្មភាពគម្រោង ដើម្បីបំពេញតម្រូវការរបស់កសិករ ។

- ☐ តាមតែអាចធ្វើបាន VRA គួរតែកែតម្រូវទៅតាមកាលវិភាគនៅមូលដ្ឋាន ។ គម្រោងនេះបានអនុវត្ត VRA នៅក្នុងរដូវដាំដំណាំ ដែលមានន័យថាអ្នកដែលសកម្មបំផុតនៅក្នុងទិដ្ឋភាពសេដ្ឋកិច្ច មិនអាចចូលរួមបានឡើយ ។ ជាលទ្ធផលទស្សនៈរបស់ពួកគាត់អាចមិនត្រូវបានយកមកពិចារណាឡើយ ។

- ☐ ប្រការសំខាន់គឺត្រូវចំណាយពេលជាមួយអ្នកសម្របសម្រួល VRA ដើម្បីពិនិត្យមើលសំណួរ VRA ជាភាសារបស់អ្នក នៅមូលដ្ឋាន ដើម្បីធានាថាមានការយល់ដឹង ក្នុងកម្រិតដូចគ្នាលើសំណួរនិងពាក្យ ដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុង VRA ។ ពាក្យនានាដូចជា "បន្សាំ" និង "ព្យាករណ៍" ដែលអ្នកសម្របសម្រួលមិនងាយនឹងយល់ច្រឡំ តែអ្នកភូមិអាចច្រឡំ ។

- ☐ សំណួរទី ៤ គួរតែសួរនៅក្នុងការវាយតម្លៃពាក់កណ្តាលគម្រោង ដើម្បីវាស់ស្ទង់អំពីការរីកចម្រើនធៀបនឹងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ ។ ដោយសួរអ្នកភូមិថាតើពួកគេមានទំនុកចិត្តកម្រិតណាលើគម្រោងមួយ ដែលពួកគេនៅពុំទាន់បានឃើញឬបានចូលរួមនៅក្នុងសកម្មភាពនៃគម្រោងនោះបានពេញលេញ ពិតជាមិនផ្តល់ផលឡើយ ។

គម្រោងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រង
ធនធានទឹកនិងការប្រកបរបរកសិកម្ម (NAPA Follow-Up project)
ទូរស័ព្ទ: ០២៣ ២២១ ១២០
អ៊ីម៉ែល: kimthourn@gmail.com